Jaarverslag 2024

Rapport inzake de jaarrekening 2024

ontdekdebieb.nl

de Bibliotheek
Noord Fryslân

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Inleiding 6

Programmalijn 1 | De geletterde samenleving,
de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid 8

Programmalijn 2 | Participatie in de informatiesamenleving 17

Programmalijn 3 | Een leven lang ontwikkelen 19

Programmalijn 4 | De robuuste lokale bibliotheek 21

Programmalijn 5 | Meertaligheid en Frysk 22

Financiële positie 2024 24

Jaarverslag van de Raad van toezicht 2024 26

Bijlagen

Bijlage 1 30
Bijlage 1 (vervolg) 32
Bijlage 2 34
Bijlage 2 (vervolg) 36

Jaarrekening

Balans per 31 december 2024 39
Exploitatierekening 2024 40
Resultaatbestemming 2024 41
Kasstroomoverzicht 42
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 43
Toelichting op de balans 51
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 55
Toelichting op de exploitatierekening 56
Verantwoording wet normering topinkomens (wnt) 62
Gebeurtenissen na balansdatum 64
Vaststelling en ondertekening 65
Controleverklaring 66
Bijlage A - overzicht reserves 2024 67

Bestuursverslag

2024

Bestuursverslag

Inleiding

De bibliotheek is van alle tijden en van ons allemaal. Een plek waar iedereen welkom is en waar je '*samen jezelf kunt zijn'*. Of je nu wilt lezen voor je plezier, wilt leren, komt voor inspiratie, voor een vraag of een ontmoeting: het mag allemaal. Het is een (online) plek waar je antwoorden vindt en waar je jezelf kunt ontwikkelen.

Als bibliotheken leveren we een wezenlijke bijdrage aan welzijn en welvaart. Het is onze ambitie dat we er -samen met onze partners- voor zorgen dat iedereen taalvaardig is, digitaal kan mee komen en de kans heeft zich een leven lang te ontwikkelen. Dat iedereen toegang heeft tot de informatiemaatschappij en er zijn weg in kan vinden. Dat iedereen kan kennismaken met literatuur, kunst en cultuur. En dat mensen minder eenzaam zijn. In onze dienstverlening naar het onderwijs zorgen wij ervoor dat kinderen geënthousiasmeerd worden voor lezen en ondersteunen wij leerkrachten bij het ontwikkelen van een taalrijke omgeving. Onze doelstelling is dat wij een essentiële partner zijn bij het stimuleren van leesplezier en de preventie en het bestrijden van laaggeletterdheid.

Voor u ligt het jaarverslag 2024, het tweede jaar van de beleidsperiode 2023 – 2026. Dit jaarverslag is opgebouwd rond de vijf programmalijnen:

1. De geletterde samenleving, met expliciet aandacht voor de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid.
2. Participatie in de informatiesamenleving.
3. Een leven lang ontwikkelen, met als belangrijk onderdeel digitaal burgerschap.
4. De robuuste lokale bibliotheek.
5. Frysk en meertaligheid.

Deze programmalijnen staan niet op zichzelf, maar zijn onderling sterk met elkaar verbonden. Wij willen alle inwoners van Noord-Fryslân slimmer, creatiever en vaardiger maken, waarbij onze focus vooral ligt op de niet-zelfredzame burger.

Zelforganisatie

Sinds september 2021 werken we binnen Bibliotheken Noord Fryslân met zes zelforganiserende clusters van 2 tot 3 bibliotheken. In elk cluster werken bibliotheekmedewerkers, lees- en mediaconsulenten en consulenten basisvaardigheden samen. De clusters worden inhoudelijk ondersteund door de domeinspecialisten en de manager bibliotheken.

Het managementteam en het regieteam stellen, na gesprekken met onze gemeenten, de kaders en het jaarplan vast. De zes clusters bepalen hoe zij het jaarplan invullen, mits de doelstellingen gehaald worden. Zelforganisatie is in elk cluster in ontwikkeling en de jaardoelstellingen komen steeds beter onder de aandacht, er komt meer focus. Het regieteam is in 2024 alle kwartalen teruggegaan naar de clusters om de kwartaalcijfers te bespreken.

De kracht van zelforganiserende clusters is dat de verschillende functies samen komen en elkaar versterken in het halen van de (integrale) doelen. De medewerkers hebben grote invloed op hoe aan te sluiten op de vragen en behoeften van inwoners, gemeenten en partners. In toenemende mate zien we dat we beter worden in het samenbrengen van de verschillende expertises. In 2025 zullen verder gaan met deze ontwikkeling. Jeugd en onderwijs, basisvaardigheden, een leven lang ontwikkelen en activiteiten in de fysieke bibliotheek als een doorlopende en in elkaar overlopende dienstverlening.

Personele ontwikkelingen

Rekening houdend met de aanpassingen van de WSOB in 2025 van een basisvoorziening naar een volwaardige dienstverlenende organisatie zijn we in 2024 al met een kwaliteitsslag begonnen in ons personeelsbestand.

Tijdens de strategiedag van de lees- en mediaconsulenten is besproken dat Bibliotheken Noord Fryslân de functie van lees- en mediaconsulenten gaat opsplitsen in doelgroepen: 0-6 jaar, 6-12 jaar en voortgezet onderwijs. Dit is positief ontvangen en de medewerkers hebben zelf kunnen aangeven voor welke doelgroep en in welk cluster ze wilden werken. Een mooie ontwikkeling die we in 2025 verder gaan inrichten.

In 2023 hebben we de voorbereidingen getroffen om in ieder cluster een consulent bassivaardigheden aan te stellen, die binnen het cluster, dicht bij de inwoners de dienstverlening voor de kwetsbare volwassen inwoner nog beter gestalte kan geven. Bij de evaluatie valt op dat iedereen het werk fantastisch vindt om te doen. Aandachtspunt volgens bijna alle consulenten is de extra werkzaamheden die voortkomen uit het aantrekken en begeleiden van vrijwilligers.

In 2024 is er een domeinspecialist leven lang ontwikkelen aangenomen (LLO) die in de organisatie een verkenning gedaan heeft, wat er nodig is dit domein verder te ontwikkelen en te integreren in de andere domeinen van ons werk.

Er is een begin gemaakt met de versterking van de organisatie. De organisatie is in relatief korte tijd hard gegroeid. In 2024 is er een HR-medewerker aangenomen die naast de HR-adviseur (gedetacheerd door Fers) heeft gewerkt aan het verder professionaliseren van HR binnen de organisatie. Eind 2024 heeft het managementteam besloten te gaan werven voor een eigen HR-adviseur in 2025.

In het voorjaar van 2024 is er onder leiding van een wervingsbureau gestart met de werving van een nieuwe directeur-bestuurder.

Ondernemingsraad

De samenwerking met de ondernemingsraad (OR) is goed. Er vindt regelmatig overleg plaats tussen directeur-bestuurder en de OR. De OR wordt meegenomen in de ontwikkelingen van de organisatie, ook als hier geen advies-of instemmingsrecht voor nodig is. De ondernemingsraad heeft vijf leden.

Scholing

Twee bibliotheekmedewerkers hebben deelgenomen aan het mbo-keuzedeel bibliotheekwerk dat de Friese Bibliotheken hebben ontwikkeld met Firda. Deze opleiding leidt op tot beginnend beroepsbeoefenaar. De opleiding wordt in 2025 afgerond met een examen. Dit vinden we belangrijk. We zien het bibliotheekwerk als een professionele aangelegenheid.

In verband met toenemende incidenten en grensoverschrijdend gedrag van bezoekers hebben we extra geïnvesteerd in een weerbaarheidstraining voor bibliotheekmedewerkers en invalmedewerkers. Op twee vestigingen is voor korte periodes extra beveiliging ingezet.

Deze weerbaarheidstraining vond plaats naast de geplande scholingen, waaronder de verplichte BHV-scholingen (55 medewerkers volgden de herhalingscursussen en 23 medewerkers deden de bhv-basistraining), vakinhoudelijke trainingen over onder andere meertaligheid en opleidingen tot leesconsulent en BoekStart-coach.

In dienst, uit dienst en jubilea

- In 2024 hebben we afscheid genomen van 18 medewerkers. Er kwamen 22 nieuwe collega's bij, waarvan een aantal invalmedewerkers.
- In 2024 is er één 12,5 jarig jubileum gevierd.
- In 2024 was het verzuimpercentage 5,01%. Vergelijk 6,28% (2023), 9,96 (2022) en 3,94% (2021).

Fraude

Er is geen fraude binnen de organisatie vastgesteld. De vestigingen zijn cashless en binnen het betalingsverkeer bij Bibliotheken Noord Fryslân is sprake van vier ogen principe.

Jolianne Hellemans,
Directeur-bestuurder

Zo leest u dit jaarverslag

Elk hoofdstuk begint met een inleiding overeenkomstig het jaarplan. Vervolgens ziet u onze prestatieindicatoren en daaronder cursief wat er in 2024 gerealiseerd is.

Programmalijn 1

De geletterde samenleving, de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid

1.1. Preventie van laaggeletterdheid

Met team jeugd en onderwijs richten we ons op de preventie van laaggeletterdheid. De preventie is primair de taak voor de bibliotheek, omdat wij het leesplezier bevorderen en daardoor de taalontwikkeling stimuleren. Daarmee willen we taalachterstanden voorkomen en kansengelijkheid stimuleren.

Onze doelstelling is om het (voor-)leesplezier, de leescultuur en daarmee de leesvaardigheid van kinderen tot 18 jaar (met name van taalzwakke doelgroepen) de komende jaren te laten stijgen zodat het leesniveau verbetert en de (digitale) geletterdheid toeneemt.

Masterplan basisvaardigheden

Om het plezier in lezen bij kinderen te vergroten en daarmee hun leesvaardigheid te verbeteren, gaan bibliotheken intensiever samenwerken met scholen en de kinderopvang. Minister Paul (primair en voortgezet onderwijs) en staatssecretaris Uslu (cultuur en media - tot 1 december 2023) stellen hiervoor in totaal € 74 miljoen beschikbaar voor een periode van drie jaar. Leesdeskundigen uit de lokale bibliotheek gaan scholen en kinderdagverblijven ondersteunen en adviseren om kinderen en hun ouders te enthousiasmeren voor lezen, onder meer door bestaande boekencollecties flink uit te breiden. Met dit bedrag moeten nieuwe locaties gerealiseerd worden voor Boekstart in de Kinderopvang en de Bibliotheek *op school* voor het primair en voortgezet onderwijs.

Bibliotheken Noord Fryslân heeft in 2023 een aanvraag ingediend voor 10 nieuwe BoekStart in de Kinderopvang-locaties, 29 basisscholen en één school voor voortgezet onderwijs. De aanvragen zijn gehonoreerd en de locaties zijn in 2024 gerealiseerd. De uitbreiding van zoveel locaties gaf aanleiding om in 2024 meer leesconsulenten in dienst te nemen en de functie van lees- en mediaconsulent te splitsen. De lees- en mediaconsulenten voor de doelgroep 0 tot 6 jaar, leggen de focus op de dienstverlening aan de ouders van het jonge kind en professionalisering van de pedagogisch medewerkers en andere samenwerkingspartners, zij zijn ook BoekStartcoach op het consultatiebureau. De lees- en mediaconsulenten voor de doelgroep 6 tot 12 jaar richten zich vooral op de leerlingen vanaf groep drie en de professionalisering van de leerkrachten. Eén van de leesconsulenten specialiseerde zich in de dienstverlening aan het speciaal basis- en voortgezet onderwijs. De rol van de leesconsulent voor het voortgezet onderwijs werd uitgebreid met dienstverlening aan het praktijkonderwijs.

We willen bij Bibliotheken Noord Fryslân de komende vier jaar alle kinderen lid maken van de bibliotheek.

Op dit moment zien we een groei van jeugdleden in vrijwel alle gemeenten en alle leeftijdsgroepen. Verderop leest u per leeftijdsgroep om hoeveel leden het gaat.

Alle lees- en mediaconsulenten worden in 2024 weer bijgeschoold op meertaligheid en Frysk.

Vier leesconsulenten namen in december 2024 deel aan de bijscholing georganiseerd door Fers en NHL Stenden. In 2025 wordt een terugkomdag georganiseerd voor alle leesconsulenten.

BoekStart

De dienstverlening bestaat uit:

- BoekStart in alle vestigingen, met een actuele collectie en het actief uitdelen van BoekStartkoffertjes en de BoekStart-spaarkaart.
  Op de vaste wal is in het BoekStartkoffertje een Frysk boekje opgenomen. Met de spaarkaart kunnen leden met elk bibliotheekbezoek sparen voor drie nieuwe boekjes.

- De BoekStartcoach komt bij alle consultatiebureaus aan de wal.
  Deze doelstelling hebben we gerealiseerd. Bovendien zijn we dankzij de subsidieregeling van Kunst van lezen ook gestart op Terschelling. (en vanaf 2023 al op Vlieland)

- Deelname aan relevante landelijke campagnes.
  Dit is geborgd binnen onze organisatie.

- Activiteiten in de vestigingen.
  Dit is geborgd binnen onze organisatie.

Realisatie 2024

- Het ledenaantal 0-2,5 jaar is stabiel.
  Het ledenaantal in deze leeftijdscategorie is gestabiliseerd. Op 1 januari 2024 waren er 831 kinderen van 0 tot 2,5 jaar lid van onze bibliotheken. Op 1 januari 2025 waren dat er 835. Het totaal aantal inwoners van 0 tot 2,5 jaar in ons werkgebied was op 1 januari 2024 3.841.
  De BoekStartcoach is blijvend en niet meer op projectbasis. We zoeken in onze eigen begroting en samen met de gemeenten naar dekking voor deze dienstverlening.
  De subsidiëring is nog steeds op projectbasis. In het kader van het Fries Leesoffensief wordt provinciaal ook naar dekking gezocht. Het Masterplan basisvaardigheden verstrekt alleen doorontwikkelgelden voor de komende twee jaar voor de BoekStart in de Kinderopvang-locaties.

- De BoekStartcoach is bij voorkeur wekelijks aanwezig op het consultatiebureau om in gesprek te gaan met jonge ouders over het belang van praten met en voorlezen aan de baby.
  In 2024 waren we aanwezig op veertien consultatiebureaus. We bereikten 1.705 ouders.

- We gaan samenwerken met twee kraamzorgorganisaties en scholen de medewerkers in de gezinsaanpak.
  Contacten met de kraamzorg zouden in 2024 landelijk belegd worden. Dit is nog niet gerealiseerd. We pakken dit in 2025 zelf op omdat we het grote belang van deze samenwerking zien.

- We organiseren in alle vestigingen een BoekStartdag.
  We hebben in Surhuisterveen, Buitenpost, De Westereen, Dokkum, Hallum, St.-Annaparochie, Franeker, Harlingen, Vlieland, Terschelling, Kollum en Schiermonnikoog een BoekStartdag gerealiseerd. We ontvingen 582 bezoekers (ouders en kinderen).

- We organiseren zes keer een Babybieb in alle clusters. We bereiken 180 ouders.
  We hebben de naam Babybieb veranderd in Voorleespret omdat dit beter aansluit bij de doelgroep. In totaal hebben we 130 keer Voorleespret georganiseerd. We bereikten 1286 bezoekers.

BoekStart in de Kinderopvang (BIK)

De dienstverlening bestaat uit:

- Uitvoer jaarplan bij gecertificeerde BoekStart in de Kinderopvang-locaties
- Voorlezen tijdens de Nationale Voorleesdagen
- Deelname aan relevante landelijke campagnes
- Activiteiten in de vestigingen
- Aanschaf en onderhoud baby- en peutercollecties

Realisatie 2024

Een volledige dekking van de Boekstart in de Kinderopvang-locaties.
88% van alle kinder- en peuteropvanglocaties in ons werkgebied is BoekStart in de Kinderopvang. Het gaan om 130 locaties, de overige 17 locaties zijn (nog) geen BoekStart in de Kinderopvang. In 2025 starten een aantal nieuwe locaties in het kader van de subsidie van Masterplan basisvaardigheden.

- Alle organisaties/locaties hanteren een actueel leesplan(beleid) en jaarplan (uitvoer).
  Alle locaties hebben een voorleescoördinator (of in opleiding). Tijdens de cursus maken zij een leesplan. Door de inzet van de leesconsulent voor de doelgroep 0 tot 6 jaar wordt de samenwerking en uitvoering geïntensiveerd zowel in de bibliotheek als bij de kinder- en peuteropvang. Er zijn 25 pedagogisch medewerkers opgeleid tot voorleescoördinator.

- We draaien een proef met inzet Leesconsulent BoekStart 0 tot 6 jaar in Achtkarspelen en evalueren in september 2023.
  Deze pilot was succesvol. De positieve evaluatie deed ons besluiten in 2024 een splitsing in de functie van lees- en mediaconsulent BoekStart 0-6 jaar met de focus op de ouders en de lees- en mediaconsulent 6 tot 12 jaar met focus op de leerkracht door te voeren in alle gemeenten.

- We scholen 50% van de pedagogisch medewerkers in de gezinsaanpak.
  De gezinsaanpak wordt blijvend onder de aandacht van de kinder- en peuteropvang gebracht. Nieuwe medewerkers kunnen geschoold worden. In 2025 willen we een focusgroep gezinsaanpak installeren waarin de leesconsulenten samen met de consulenten basisvaardigheden uitvoer geven aan de gezinsaanpak.

- Alle peuters zijn lid van de bibliotheek (leeftijd 2,5 tot 4 jaar)
  We zien een lichte groei in het aantal peuters dat lid is van de bibliotheek. Op 1 januari 2024 waren er 754 peuters lid van de bibliotheek. Op 1 januari 2025 waren dat 822 peuters. In ons werkgebied zijn 2.345 peuters (1 januari 2024), 35% daarvan is lid van de bibliotheek.

De brandweer leest voor

Syb en Robbert van Brandweer Vlieland kwamen voorlezen in de bibliotheek. Na het voorlezen mochten alle 35 kinderen een kijkje in de brandweerwagen nemen en zelfs een rondje over het eiland rijden. Een ontzettend leuke middag! Ook in Dokkum kwam de brandweer langs, de brandweerman las voor, zelfs ín de brandweerauto!

- De opvang beschikt over een collectie met o.a. Friestalige boeken.
  Alle locaties hebben een collectie baby- en peuterboeken, inclusief Fryske prentenboeken. De ouders kunnen de boeken lenen om thuis verder voor te lezen. Locaties die meedoen aan Masterplan basisvaardigheden ontvangen een iets grotere collectie boeken en een abonnement op Bereslim (digitale prentenboeken).

- We scholen pedagogisch medewerkers in interactief voorlezen.
  Drie leesconsulenten BoekStart 0 tot 6 jaar hebben de train de trainer interactief voorlezen gevolgd. Zij verzorgen nu de trainingen voor de pedagogisch medewerkers. In 2025 worden nog meer leesconsulenten opgeleid zodat we nog meer pedagogische medewerkers kunnen trainen in interactief voorlezen.

- We nemen deel aan de Nationale Voorleesdagen, Lês-mar-foar-wiken en MediaUkkiedagen. Hiermee bereiken we 2500 kinderen en 150 ouders.
  Tijdens de Nationale Voorleesdagen hebben we 3638 kinderen en 439 ouders bereikt, met de Lês-mar-foar-wiken: 186 kinderen en 100 ouders. Ook waren er activiteiten in de bibliotheken in het kader van de Lês-mar-foar-wiken. Het bereik was 238 bezoekers (ouders en kinderen). Met de Media Ukkiedagen bereikten we 117 kinderen.

- We voeren het project Boekenpret uit, voor de Friestalige gemeenten wordt er gewerkt met Friese boeken en een Friestalig speel- en ontdekboekje.
  Boekenpret is beschikbaar voor de gemeenten Waadhoeke, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Achtkarspelen. Er zijn een aantal Fryske prentenboeken en de bijbehorende speel- en ontdekboekjes zijn vertaald in it Frysk.

95% van de basisscholen is De Bibliotheek op school

De Bibliotheek *op school* voor het Basisonderwijs (dBOS)

De dienstverlening bestaat uit:
- Uitvoer jaarplan bij scholen met de aanpak dBOS
- Deelname aan relevante landelijke campagnes
- Activiteiten in de vestigingen
- Aanschaf en onderhoud jeugdcollecties

Realisatie 2024

- Groei aantal dBOS scholen met 15.
  Momenteel bereiken we met de Bibliotheek op school 95% van de basisscholen, dat zijn 107 scholen en meer dan 10.000 leerlingen. Zes basisscholen in het werkgebied van BNF nemen de aanpak dBos niet af.

- Alle scholen hebben tenminste één leescoördinator.
  Alle locaties hebben een leescoördinator (of op termijn in opleiding). Er zijn in 2024 36 leerkrachten geschoold tot leescoördinator.

- Alle scholen hebben een actueel leesplan (beleid) en een jaarplan (uitvoer)
  Tijdens de opleiding Open Boek maken de cursisten een leesplan. Het activiteitenplan wordt opgesteld en uitgevoerd in samenwerking met de leesconsulent van de school. In principe hebben alle scholen met de aanpak dBos een activiteitenplan.

- Alle scholen hebben een collectie met o.a. Friese boeken.
  In het kader van het Masterplan basisvaardigheden hebben we op elke nieuwe dBos-school een startcollectie geplaatst. Scholen in kernen waar een bibliotheekvestiging is worden daarin ook meegenomen.

- Alle scholen vullen de monitor in.
  Alle dBos-scholen vullen de monitor in. Landelijk is de periode waarin de monitor uitgezet wordt aangepast zodat de resultaten in het vroege voorjaar bekend zijn en het activiteitenplan beter aansluit op de jaarplanning van de scholen.

- We scholen 60% van de leerkrachten en directeuren in de gezinsaanpak.
  De gezinsaanpak wordt blijvend onder de aandacht van de basisscholen gebracht. Nieuwe medewerkers kunnen geschoold worden, in 2024 zijn er teams geschoold in Achtkarspelen en op Ameland. In 2025 willen we een focusgroep gezinsaanpak installeren waarin de leesconsulenten samen met de consulenten basisvaardigheden uitvoer geven aan de gezinsaanpak.

- Iedere leerling van 6 tot 12 jaar is lid van de bibliotheek.
  Op 31-12-2024 waren er 5914 kinderen in de leeftijdsgroep 6 tot 12 jaar lid van de bibliotheek. In ons werkgebied wonen 12.265 kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar (1-1-2024). 48% van de kinderen in deze leeftijdscategorie is lid van de bibliotheek.

- We houden een klanttevredenheidsonderzoek bij de scholen over de dienstverlening van de bibliotheek.
  In het voorjaar van 2024 is een onderzoek gehouden bij de, toentertijd aangesloten, scholen met de aanpak dBOS. 85 scholen namen deel en er waren 97 respondenten. In het algemeen zijn scholen binnen het primair onderwijs zeer tevreden over de Bibliotheek op School. De toegevoegde waarde wordt zeker gezien (gemiddeld rapportcijfer 8,0) en de structurele samenwerking wordt gewaardeerd met een goed rapportcijfer: 8,2. Er wordt spontaan benoemd dat met dBos het aanbod en de actualiteit van de collectie op school is verbeterd en dat kinderen daardoor meer plezier in het lezen hebben. Ook de boekpromoties en activiteiten vanuit de leesconsulent dragen bij aan een beter leesklimaat.

De aanpak de Bibliotheek op School resulteert dan ook volgens twee derde van de contactpersonen in meer leesplezier bij de kinderen. Volgens één vijfde lezen kinderen meer in hun vrije tijd en neemt de woordenschat toe. Met name de leesconsulent wordt gewaardeerd, maar de collectie is ook zeker toereikend. De scholen willen de samenwerking op dBos dan ook voortzetten.

- We nemen deel aan de Kinderboekenweek en Week van de Mediawijsheid. Hiermee bereiken we 2000 leerlingen en 1000 ouders.
  Bij het bezoek van auteur Sander Meij tijdens de Kinderboekenweek waren 373 kinderen en hun ouders aanwezig. Daarnaast waren er groepsbezoeken en zijn een aantal scholen bezocht door de leesconsulenten met een activiteit in het kader van de week van de mediawijsheid. Totaal bereikten we 1.452 kinderen.

- We organiseren Dokter Leesplezier en bereiken hiermee 300 ouders.
  De activiteit Dokter Leesplezier heeft de nieuwe naam Leestips & Zo gekregen. De uitvoering in de bibliotheek vond in 2024 zeventig keer plaats met een bereik van 97 bezoekers (ouders en kinderen). De uitvoer van Leestips & Zo gaan we verleggen naar de scholen. Op die manier bereiken we de kinderen en hun ouders beter.

- Voor Achtkarspelen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel doen we actief mee aan het project ‘Jou in bern in boek’.
  In 2024 stond het jeugdboek ‘Nee hast, ja kinst krije - it ferhaal van De Lytse Yerke’ van Thys Wadman centraal, dit boek is uitgereikt aan 1100 leerlingen van groep 5 van alle scholen in Achtkarspelen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (alleen de scholen van Roobol). Leerkrachten ontvingen een lesbrief om actief met het boek aan de slag te gaan.

- Alle leerlingen bezoeken minimaal 1x in hun schoolloopbaan een bibliotheek in de buurt.
  In ons hele werkgebied zijn groepsbezoeken georganiseerd voor groep 2, groep 3 en groep 6. Op verzoek konden ook andere groepen gebruik maken van een bezoek aan de bibliotheek. We bereikten hiermee 3826 leerlingen en 293 ouders.

- Er zijn minimaal 6 (3 in het voorjaar, 3 in het najaar) jeugdactiviteiten per Huiskamerbibliotheek (Ried, Holwert, Easternijtsjerk). Hiermee bereiken we 90 kinderen (6 x 3 locaties x 5 kinderen).
  In Huiskamerbibliotheek Ried is 27 keer een activiteit georganiseerd, hiermee bereikten we 73 kinderen. In Holwert zijn 40 activiteiten georganiseerd. Daarmee bereikten we 106 kinderen. In Huiskamerbibliotheek Easternijtsjerk zijn een paar activiteiten georganiseerd maar daar was geen belangstelling voor.

- Scholen zonder de aanpak de Bibliotheek *op school* kunnen tegen kostendekkend tarief een groepsbezoek groep 3 of 6 aanvragen.
  95% van de scholen nemen de aanpak dBOS af. De overige scholen hebben geen aanvraag gedaan voor een groepsbezoek.

Boekjes voor kleintjes

‘Heel blij waren deze peuters met de boekjes die ik kwam brengen bij de peuteropvang JKC St. Bonifatius in Dokkum. Er werd samen uitgepakt en uitgebreid bekeken wat erin zit. Ik mocht meteen een boekje voorlezen. Een wijze peuter zei: Wat een prachtig pakket, er zit voor ieder wat wils in. En zo is het!’ Lees- en mediaconsulent Christina.

De Bibliotheek *op school* voor het Voortgezet Onderwijs en MBO (dBOS)

De dienstverlening bestaat uit:

- Uitvoer jaarplan bij scholen met de aanpak dBOS
- Gratis brugklasbezoeken op aanvraag
- Deelname aan relevante landelijke campagnes

Realisatie 2024

- De Bibliotheek *op school* voor 3 VO-scholen en 1 MBO in Achtkarspelen in het kader van Taalplan Achtkarspelen.
  We zetten de leesconsulent voortgezet onderwijs voor Achtkarspelen in voor 12 uur per week bij Singelland (VO), Lauwers College (VO) en Aeres (VMBO/MBO). Provinciaal werd binnen Fries Bibliothekennetwerk in het kader van het Masterplan basisvaardigheden subsidie aangevraagd om te starten met dBos bij de PABO in Leeuwarden. Met Firda zijn verkennende gesprekken geweest om ook te starten met dBos bij het MBO. Dat krijgt een vervolg in 2025.

- We leren van de ontwikkelingen in Achtkarspelen en gebruiken deze voor het verder ontwikkelen van onze dienstverlening aan het voorgezet onderwijs.
  De opgedane kennis en ervaringen worden ingezet bij RSG Simon Vestdijk in Franeker en Harlingen. Zij nemen deel aan dBOS in het kader van het Masterplan basisvaardigheden. De leesconsulent van Vlieland verzorgt dBOS bij De Jutter (VO). Vanaf schooljaar 2024-2025 verzorgen we ook de aanpak dBOS aan het Praktijkonderwijs (PRO) in Dokkum.

- De Bibliotheek *op school* voor Dockinga Vak met subsidie van Kunst van Lezen.
  Er is geen mogelijkheid meer om subsidie van Kunst van Lezen aan te vragen. Dockinga Vak heeft een aantal keer om de inzet van de leesconsulent VO gevraagd, tegen kostendekkend tarief.

- We bereiken 2000 leerlingen met de dienstverlening van de bibliotheek.
  Alle leerlingen van de zes dBOS scholen VO/MBO zijn lid van de bibliotheek. Ook scholen zonder dBOS bieden de leerlingen het lidmaatschap van de bibliotheek aan. In totaal zijn 5187 VO-leerlingen lid van de Bibliotheek. Dit betreft 63% van alle leerlingen VO/MBO in ons werkgebied.
  Met de brugklasbezoeken bereiken we 628 leerlingen. Daarnaast bereikten we 805 leerlingen met dienstverlening voor jongeren, bijvoorbeeld een workshop voorlezen, een boekenmarkt of een auteursbezoek. Het aantal leerlingen bij de zes dBOS scholen is op dit moment 2952.

- We houden 3 introductielessen ‘Doe je Digiding’.
  Er zijn op Terschelling drie introductielessen uitgevoerd in samenwerking met ’t Skylger Jouw (VMBO). We hebben ook het levensloopspel uitgevoerd bij Aeres in Buitenpost. Hiermee bereikten we 40 leerlingen en de betrokken docent. Het levensloopspel is ondersteunend voor studenten en scholieren bij de overgang naar volwassenheid.

- Overige dienstverlening op aanvraag tegen kostendekkend tarief.
  Er was een eenmalige samenwerking met Firda Dokkum. We verzorgden een training interactief voorlezen voor de studenten die de module specialist leesbevordering volgden. In Bibliotheek Dokkum lazen zij een gekozen prentenboek voor aan peuters en ouders in het kader van hun stage bij de kinder- en peuteropvang.

- We zetten het programma Read to me op verzoek in.
  Gerealiseerd op kleine schaal bij Lauwers College in Achtkarspelen.

- We nemen deel aan de Jonge Jury en bereiken hiermee 750 leerlingen.
  Eén school heeft in 2024 boeken in het kader van de Jonge Jury besteld. Er zijn meer landelijke campagnes waarbij we hebben aangesloten. Zo bestelden de scholen in ons werkgebied 1418 pockets voor Heel Nederland Leest Junior. We organiseerden twee Literaire Festivals voor jongeren: in zowel Harlingen als Dokkum voor 150 scholieren. In Kollum sloten we met het Young Adult Event aan bij de Boekenweek van Jongeren.

> 63% van alle leerlingen in het voortgezet onderwijs of mbo in ons werkgebied is lid van de bibliotheek.

1.2 Aanpak laaggeletterdheid

Met de komst van nieuwe PIAAC-onderzoekgegevens over de kernvaardigheden van volwassenen is het belang van dit thema duidelijk te onderstrepen: in Nederland beschikken bijna 3 miljoen volwassenen (16 tot 75-jarigen) over lage basisvaardigheden. Het gaat dan om taal-, reken- en digitale vaardigheden. Vaardigheden die essentieel zijn voor het begrijpen, analyseren en toepassen van informatie die volwassenen in het dagelijks leven tegen komen. Als er wordt ingezoomd op taalbeheersing heeft 15,9% van de 16 tot 65 jarigen lage taalvaardigheden.

De regionale cijfers en percentages op arbeidsmarktniveau moeten nog doorgerekend worden. Op basis van de onderzoeksgegevens uit 2012 heeft 13% van de volwassen inwoners in Friesland een lage taalvaardigheid en wordt deze groep gerekend tot de doelgroep laaggeletterden. Bovenstaande uitkomsten schetsen een stabiele trend met de onderzoeksgegevens uit 2012 (het internationale onderzoek wordt eens in de 10 jaar uitgevoerd).
Ook in 2024 heeft Bibliotheken Noord Fryslân met de dienstverlening bijgedragen aan het versterken van basisvaardigheden onder inwoners. We deden dit door een plek te creëren waar inwoners vaardigheden kunnen oefenen, hier passende materialen voor te bieden en met inwoners in contact te komen en zo dicht mogelijk bij hun leerbehoeften aan te sluiten.

Realisatie 2024

- Alle gemeenten in het werkgebied van BNF hebben een Digi-Taalhuis of dienstverlening op maat voor laagtaalvaardigen.
  In al onze gemeenten creëren we voor inwoners een mogelijkheid om te oefenen met taalvaardigheden, bijvoorbeeld tijdens één- of tweewekelijkse momenten in het Digi-Taalhuis. In 2024 is het aantal Digi-Taalhuis-locaties gegroeid: Bibliotheek Buitenpost is hieraan toegevoegd. Het Digi-Taalhuis van Hallum was even gepauzeerd en is in het najaar van 2024 weer met een mooi aantal deelnemers van start gegaan. Op Vlieland en Terschelling is een Digi-Taalhuis operationeel en op Schiermonnikoog en Ameland is de taalondersteuning meer één-op-één en op maat ingericht.

  Aanvullend op het aanbod binnen een Digi-Taalhuis hebben we binnen Vlieland, Harlingen, Waadhoeke, Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen het Taalcafé ingericht. Nieuwe locaties zijn sinds 2024 Franeker, St.-Annaparochie, De Westereen en Buitenpost. Het Taalcafé is een plek om laagdrempelig te oefenen met spreekvaardigheid in het Nederlands. Wekelijks deden er in 2024 gemiddeld 44 deelnemers mee op locaties binnen deze gemeenten. De locatie hoeft niet altijd de bibliotheek te zijn, we sluiten aan bij plekken waar inwoners komen en zich vertrouwd voelen, zoals Nieuw Zuid in Harlingen of 't Koartling in Buitenpost.

  In totaal zijn er 102 vrijwilligers actief in de Digi-Taalhuizen, Taalcafés en taalactiviteiten op maat van Bibliotheken Noord Fryslân.

Aantal Nederlanders met lage basisvaardigheden, per leeftijdsgroep

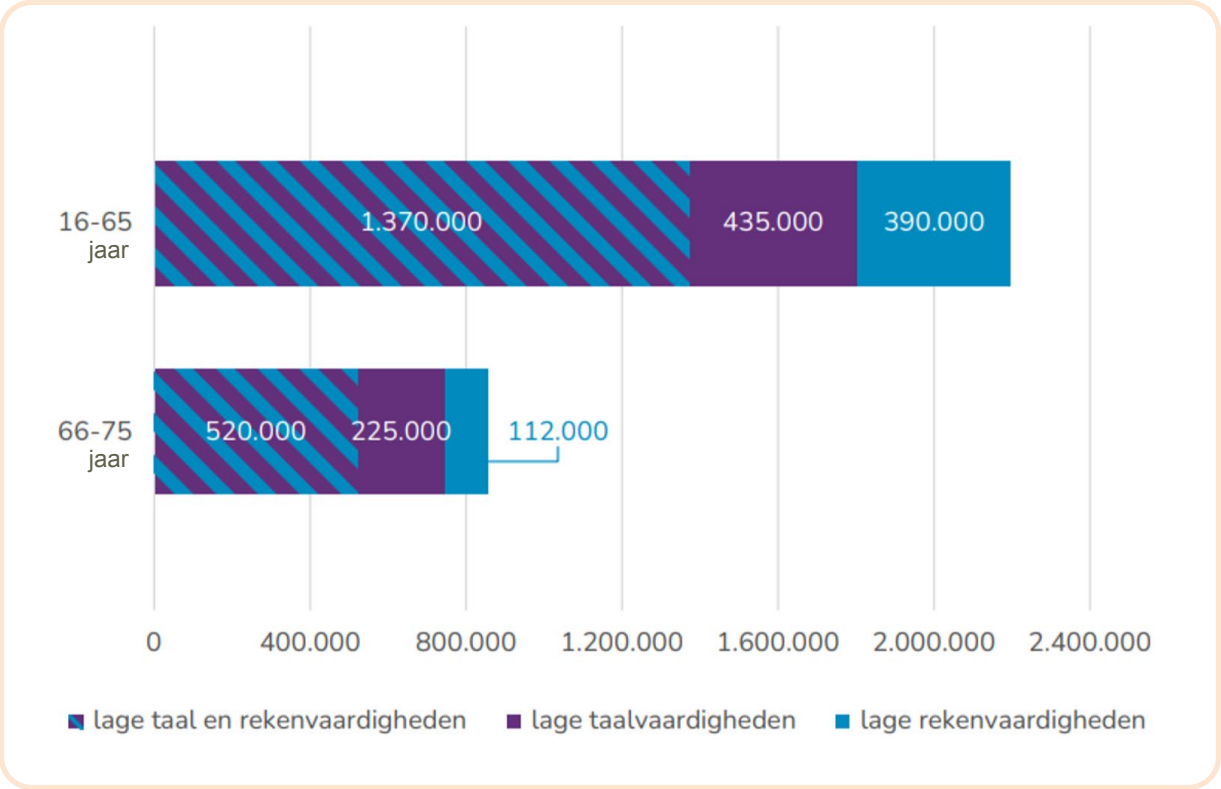

Figuur 1.

- Bibliotheken Noord Fryslân is voor de gemeente en andere ketenpartners (zoals Firda en welzijnswerk) een vertrouwde samenwerkingspartner op het gebied van de bestrijding van laaggeletterdheid. We vervullen in deze samenwerkingen een aanjagende rol en zetten het thema laaggeletterdheid op de kaart. We maken organisaties bewust van laagtaalvaardigheid en hoe ze hiermee om kunnen gaan vanuit hun eigen werk. Hierin trainen we professionals. We zijn in contact met nieuwe partners om toekomstige samenwerkingen aan te boren en andere doelgroepen te bereiken, zoals zorgverleners en wooncorporaties.
  De groep samenwerkingspartners op het gebied van basisvaardigheden groeit. In 2024 zijn we bijvoorbeeld een samenwerking aangegaan met Voedselbank Achtkarspelen, waardoor gebruikers van de Voedselbank de dienstverlening van de bibliotheek op een laagdrempelige manier leren kennen. Ook hebben we nieuwe partijen gevonden die het juridisch spreekuur organiseren in meerdere van onze vestigingen. Daarnaast intensiveren we bestaande samenwerking, zoals met Empatec in de gemeente Waadhoeke waar we aanbod binnen hun organisatie gaan organiseren.

  Ook hebben we op verschillende symposia over basisvaardigheden en laaggeletterdheid het bewustzijn over deze thema's onder organisaties in ons werkgebied vergroot, bijvoorbeeld met een editie in de gemeenten Achtkarspelen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Middels dit soort bijeenkomsten vergroten we het samenwerkingsnetwerk vanuit de maatschappelijke educatieve bibliotheek en verbinden we meer partners aan de lokale aanpak van laaggeletterdheid.

  Op Terschelling lanceerden we een nieuw concept om samenwerkingspartners te treffen en gezamenlijk in gesprek te zijn over maatschappelijke onderwerpen op het eiland. Tijdens de tweemaandelijkse Sirenelunch komen organisaties bij elkaar met als doel gezamenlijk meer te betekenen voor de inwoners van Terschelling. Onderwerpen die bijvoorbeeld afgelopen jaar aan bod kwamen: organiseren van Belastinghulp op het eiland, lancering van uitgiftepunt van gratis menstruatieproducten, werven van vrijwilligers of een blinde vlek in activiteiten voor senioren op het eiland.

- BNF biedt met verschillende programma's de mogelijkheid om in samenwerking met partners en inwoners op maat activiteiten te organiseren. Hiermee spelen we in op lokale ontwikkelingen en kunnen we 'gecamoufleerd' programmeren, soms specifiek voor een doelgroep, zoals de NT1-doelgroep.
  Aanbod op maat op het gebied van gezondheid, gecijferdheid of dagelijkse thema's
  De dienstverlening basisvaardigheden sluit zoveel mogelijk aan bij dagelijkse thema's, zodat deelnemers met basisvaardigheden oefenen in de context van een onderwerp dat hen interesseert, motiveert of waar een noodzaak heerst. Voorbeelden zijn:

De vaardigheden die essentieel zijn voor het begrijpen, analyseren en toepassen van informatie die volwassenen in het dagelijks leven tegen komen

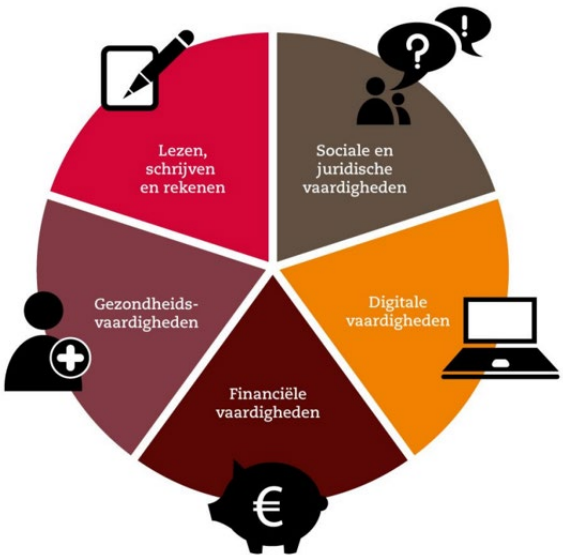

Figuur 2.

***- Gezondheid**: middels verschillende cursussen en workshops hebben we in 2024 mensen een stap op weg geholpen om beter om te leren gaan met de digitale platforms van zorgverleners, zoals de huisarts of het ziekenhuis (cursus Digivitaler) en boden we inwoners de kans om op een laagdrempelige manier en in eenvoudige taal meer te leren over lekker in je vel zitten, bewegen en gezonde voeding (cursus Voel je goed). In 2024 deden hier 15 inwoners aan mee. Deze type cursussen organiseren we in samenwerking met huisartsenpraktijken, diëtisten, leefstijlcoaches, beweegcoaches en (wandel)vrijwilligers.*

***- Gezin:** om beter aan te sluiten bij ouders met een taal- of digi-vraag, liep ook in 2024 het initiatief 'Taalklas op School' binnen de gemeente Dantumadiel. Zowel op de school de Frissel in Feanwâlden als op de Dr. J. Botkeskoalle en de Sprankeling, beide in Damwâld, hebben we ouders op weg geholpen om thuis een meer taalrijke omgeving te creëren voor het gezin. Ook hebben deelnemende ouders de eigen taal- en digitale vaardigheden verbeterd. In Harlingen hebben 60 ouders en kinderen meegedaan met de voorstelling LTTRS over hoe leuk lezen in het gezin is.*

***- Reizen met het ov**: de komst van ov-pay gaf ons een nieuwe aanleiding om workshops rondom reizen met het openbaar vervoer, de reis online plannen en in- en uitchecken te organiseren. Hiermee maken we inwoners een stukje meer vertrouwd met het openbaar vervoer.*

- Internet bankieren: *in samenwerking met de Rabobank, Regiobank en Kabelnoord geven we aandacht aan twee aspecten van internetbankieren, namelijk hoe maak je er gebruik van/hoe leer je digitaal te bankieren én hoe doe je dit op een veilige manier? In 2024 hielpen we 145 inwoners in dit thema op weg.*

- Juridisch spreekuur*: een juridisch spreekuur wordt door een advocaat bemenst en is de plek voor inwoners met een adviesvraag in een (mogelijk) juridische kwestie. Tijdens het spreekuur wordt er eenmalig gratis met de inwoner meegedacht. Er is een juridisch spreekuur in de gemeenten Harlingen, Waadhoeke, Noardeast-Fryslân en Achtkarspelen met in totaal in 2024 337 bezoekers.*

- Spreekuren van partners, zoals energiespreekuur*: binnen verschillende thema's die raakvlakken hebben met vaardigheden leren of meer zelfredzaam worden, organiseren samenwerkingspartners spreekuren in de bibliotheek, zoals energiecoaches van de gemeente.*

- In 2024 zijn alle Digi-Taalhuizen in ons werkgebied aan de vaste wal gecertificeerd.
  In september 2024 is het Digi-Taalhuis De Westereen gecertificeerd. Daarmee zijn alle Digi-Taalhuizen aan de vaste wal gecertificeerd.

- Per cluster van bibliotheken (totaal 6 clusters) worden bij tenminste 4 partners de training herkenning en doorverwijzing van laaggeletterden georganiseerd.
  In de gemeenten Harlingen, Waadhoeke, Noardeast-Fryslân, Schiermonnikoog en Achtkarspelen zijn professionals van ketenpartners getraind in basisvaardigheden en laaggeletterdheid. Hiermee hebben zij binnen hun werk meer oog voor laagtaalvaardige inwoners, kunnen zij hun dienstverlening meer toegankelijk inrichten voor deze doelgroep en kunnen zij een doorverwijzing maken naar passend aanbod vanuit de bibliotheek. We hebben deze training bijvoorbeeld verzorgd voor zorgprofessionals, het jeugdteam van een gemeente, bij een welzijnsorganisatie en bij een woningbouwvereniging. In totaal hebben er 12 trainingen plaatsgevonden dit jaar.

- Ieder Digi-Taalhuis beschikt over actuele en aantrekkelijke collectie. Uitleningen hiervan blijft stabiel (na een groei van 25% in 2023).
  We actualiseren de Digi-Taalhuis collecties continue en we hebben doorlopend ideeën om de samenstelling meer aantrekkelijk te maken en beter te laten aansluiten bij de doelgroep. We weten dat deze materialen niet veel geleend worden en vooral in de bibliotheek worden gebruikt, tijdens een Digi-Taalhuis of Taalcafé. We leggen daarom geen accent meer op de leencijfers van deze materialen.

- Het aantal deelnemers in de Digi-Taalhuizen groeit met 25%, met specifieke aandacht voor de NT1-doelgroep.
  Het totaal aantal deelnemers in de Digi-Taalhuizen is gestabiliseerd. Bij sommige locaties is een zwaartepunt of toename onder deelnemers vanuit de NT1-doelgroep te zien, zoals bij bibliotheken Buitenpost, Terschelling en Franeker.

Taalcafé Schiermonnikoog

Eilander Jeltina geeft met veel plezier lessen op maat in Bibliotheek Schiermonnikoog. Eén van de dingen waar zij energie van krijgt, is om de vooruitgang te zien die haar cursisten boeken. Ook deelt ze in blijdschap als zij bijvoorbeeld een woord voor het eerst herkennen.

De twee cursisten die zij onder haar hoede heeft leren allebei op hun eigen manier. De één door vooral te lezen en te praten en de ander heeft een fijne houvast aan de programma's die op de computer te volgen zijn. Deze laatste, Bryanth, heeft onlangs zijn tweede certificaat in de wacht gesleept. Hij is naar Nederland gekomen om zijn dementerende moeder in Colombia financieel te kunnen ondersteunen. Het verzorgingstehuis is er voor de gemiddelde Colombiaan erg duur en Nederland biedt hem qua werk meer mogelijkheden. Zijn passie ligt bij koffie en om mensen een ervaring te laten opdoen, door samen in de wereld van koffie te duiken. Om het werk als koffiekenner ook in Nederland uit te kunnen voeren, leert hij de Nederlandse taal. Dat Bibliotheek Schiermonnikoog hem die gelegenheid biedt en Jeltina hem met veel enthousiasme en humor ondersteunt, vindt hij geweldig.

DTH locatie, per gemeente	Q1		Q2		Q3		Q4		Q4 2023	
	NT1 deeln.	NT2 deeln.	NT1 deeln.	NT2 deeln.	NT1 deeln.	NT2 deeln.	NT1 deeln.	NT2 deeln.	NT1 deeln.	NT2 deeln.
Achtkarspelen	**11**	**7**	**8**	**8**	**7**	**8**	**5**	**10**	**8**	**5**
DTH Surhuisterveen	8	5	3	5	2	5	2	6	8	5
DHT Buitenpost	3	2	5	3	5	3	5	4	-	-
Dantumadiel	**0**	**27**	**0**	**23**	**1**	**20**	**1**	**18**	**2**	**21**
DTH De Westereen		9		9	1	8	1	9	2	6
Taalklas op school Damwâld		3		3		3			-	-
Taalklas op school Feanwâlden		15		11		9		9		15
Harlingen	**1**	**20**	**1**	**19**	**1**	**18**	**1**	**21**	**2**	**19**
DTH Harlingen	1	20	1	19	1	18	1	21	2	19
Noardeast-Fryslân	**13**	**25**	**10**	**33**	**8**	**31**	**8**	**31**	**11**	**36**
DTH Hallum							3			10
DTH Dokkum	8	18	6	20	5	19	4	15	6	20
DTH Dokwurk, Dokkum	3	1	3	7	3	7	3	6	3	
DTH Kollum	2	6	1	6		5	1	7	2	6
Terschelling	**17**	**0**	**17**	**0**	**17**	**0**	**17**	**0**	**16**	**0**
DTH Terschelling	17		17		17		17		16	
Vlieland	**0**	**5**	**0**	**7**	**0**	**7**	**0**	**7**	**-**	**-**
DTH Vlieland		5		7		7		7	-	-
Waadhoeke	**14**	**33**	**12**	**33**	**13**	**32**	**12**	**19**	**12**	**34**
DTH Franeker	3	21	2	21	5	17	6	13	3	20
DTH St.-Annaparochie	11	12	10	12	8	15	6	6	9	14
Totaal heel werkgebied BNF	**56**	**117**	**48**	**123**	**47**	**116**	**44**	**106**	**51**	**115**

Figuur 3. Deelnemers Digi-Taalhuizen (DTH) Bibliotheken Noord Fryslân, 2024.

Taalcafé Hallum

‘Als vrijwilliger voel ik hier veel warmte en gezelligheid. Leuke medewerkers en vrijwilligers en natuurlijk niet te vergeten onze mensen uit het buitenland. Zoveel leren we van hen, over hun land en hun cultuur. Zoveel verschillen en ook zoveel overeenkomsten. Geweldig!’

Programmalijn 2

Participatie in de informatiesamenleving

Om deel te nemen aan de samenleving zijn toegang tot digitale technologie en de vaardigheden om daarmee om te gaan noodzakelijk. De communicatie met de overheid, instanties en allerlei vormen van dienstverlening speelt zich grotendeels online af. Apps en sociale media nemen een belangrijke plek in, in ons dagelijks leven Het is van belang om in het uitdijende informatielandschap relevante en betrouwbare informatie te vinden en te duiden.

In Nederland beschikt ongeveer één op de vijf volwassen inwoners over onvoldoende vaardigheden om digitaal mee te kunnen doen. Een deel van deze inwoners kan geholpen worden door een les op maat of een cursus, maar er moet ook een vangnet zijn waar inwoners met hun vragen geholpen kunnen worden. In beide behoeften voorziet de bibliotheek door het aanbieden van ondersteuning bij digitale vaardigheden en daarnaast door het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO), waar we inwoners op weg helpen bij een vraag over de digitale overheid.

Realisatie 2024

- In 2024 worden alle onderstaande onderdelen georganiseerd. Hiermee bereiken we 10% van de inwoners van 18 jaar en ouder.

*Informatiepunt digitale overheid
* Cursus kennismaken met de computer
* Cursus omgaan met e-overheid
* Digitaal Spreekuur
* Hulp bij de belastingdienst

BNF biedt in elke vestiging een dienstverlening waarmee we inwoners een mogelijkheid bieden om te oefenen met digitale vaardigheden, waar zij een plek hebben om een vraag te stellen over de digitale wereld en ze toegang hebben tot oefenmaterialen om vaardigheden te versterken. In totaal bereikten we hiermee in 2024 4.610 inwoners, dat is 2,75% van het totale aantal 18+ inwoners van ons werkgebied. Een flinke groei ten opzichte van 2023 (2.307 inwoners bereikt, 1,7% van het totale aantal inwoners).

Deze dienstverlening bestaat uit:

- Informatiepunt Digitale Overheid (IDO): *bijna elke vestiging in ons werkgebied heeft een IDO. Bij een IDO kunnen inwoners terecht met vragen over de digitale overheid. Bibliotheekmedewerkers helpen hen op weg, bijvoorbeeld door samen naar openbare informatie te zoeken of uit te leggen hoe een formulier werkt. Bij persoonlijke casuïstiek en zaken in een 'mijn omgeving' verwijzen we bezoekers door naar de passende professionals zoals een welzijnsorganisatie of het gebiedsteam. We helpen bezoekers verder door hen uit te nodigen voor de digi-cursussen in de bibliotheek om op deze manier zelf vaardiger te kunnen worden in de digitale wereld. In 2024 hebben we 715 inwoners bij het Informatiepunt Digitale Overheid op weg geholpen.*

- Digitaal spreekuur: *binnen en buiten de muren van de bibliotheek (zoals bij het multifunctionele centrum in Holwert, het buurthuis in Harlingen of de woonzorglocatie in Kollum) bieden we in bijna elke gemeente tijdens het digitaal spreekuur inwoners de mogelijkheid om vragen te stellen over digitale apparaten, apps en programma's en andere digitale zaken. Deskundige vrijwilligers zitten klaar en zij hebben in 2024 817 inwoners ontvangen.*

In Bibliotheek Surhuisterveen zijn we in 2024 gestart met het digi-oefenplein. Dit is een plek waar inwoners met een digi-leervraag wekelijks terecht kunnen om te oefenen, zonder dat ze hoeven te wachten tot er een specifieke cursus begint die past bij de vraag die ze hebben. Vrijwilligers helpen deelnemers op weg en zoeken passend oefenmateriaal bij de vraag die iemand heeft. Wekelijks zijn er gemiddeld 4 deelnemers die meedoen.

- Cursussen digitale vaardigheden & workshops: *aanvullend op het IDO en het digitale spreekuur als plek om een vraag te stellen, organiseren we cursussen digitale vaardigheden waar inwoners op een specifiek onderdeel van de digitale wereld kunnen oefenen en vaardigheden versterken. Bijvoorbeeld: werken met de DigiD, leer werken met de sms-controle, werken met een online zorgportaal, starten met de tablet, werken in Word of Excel, digitaal fotoboek maken, veilig online zijn, leren internetbankieren en nog meer. Bibliotheekcollega's en vrijwilligers bereiden deze cursussen voor, bedenken nieuwe thema's en geven de groepsbijeenkomsten. In 2024 namen 773 mensen deel aan een digi-cursus.*

- Hulp bij belastingopgave: *in de periode van de inkomstenopgave (maart-mei 2024) boden we in samenwerking met onze vaste samenwerkingspartners aan inwoners aan de vaste wal hulp bij het invullen van de belastingopgave. In de bibliotheek kunnen mensen terecht met een vraag over de belastingopgave of specifiek voor hulp bij het invullen van de opgave, dit laatste is specifiek voor minima-huishoudens.*

Samen met de Thuisadministratie van Humanitas en de Formulierenbrigade van Yfke organiseren we deze dienstverlening. Met deze dienstverlening hebben we in 2024 in ons gehele werkgebied 2.305 volwassen inwoners een stap verder op weg geholpen in de digitale wereld.

- In elke vestiging worden in context maatwerk programma's georganiseerd, waar mogelijk in samenwerking met partners. Hiermee bereiken we in totaal 500 inwoners.

  - Context gezondheid (zoals Voel je goed, Digivitaler)
  - Context gezin (zoals taalklas op school)
  - Context gecijferdheid (zoals Voor 't zelfde geld)
  - Context mobiliteit (zoals reizen met het OV)

- Per gemeente bestaande samenwerkingen borgen door samenwerkingsafspraken te benoemen en vast te leggen in een samenwerkingsovereenkomst.

- Per gemeente twee nieuwe samenwerkingen aangaan met lokale partners. Deze samenwerkingen worden geborgd in een samenwerkingsovereenkomst.

Als het gaat om het versterken van de digitale vaardigheden van inwoners werken we samen met partners binnen het sociaal domein. In elke gemeente hebben we deze samenwerking ingericht met de welzijnsorganisaties Connexa, Kearn, Sociaal werk Ameland en Yfke. Specifiek binnen de gemeente Noardeast-Fryslân zijn we partner in de werkgroep digitaal vaardig(er) in Noardeast-Fryslân samen met NHL Stenden, Kabelnoord, Kennislab NOF, Stjoer, Sûnenz en Yfke. Dit soort samenwerkingen leggen we vast in een samenwerkingsovereenkomst of convenant.

De groep samenwerkingspartners op het gebied van basisvaardigheden groeit. In 2024 zijn we bijvoorbeeld een samenwerking aangegaan met Voedselbank Achtkarspelen, waardoor gebruikers van de Voedselbank de dienstverlening van de bibliotheek op een laagdrempelige manier leren kennen. Ook hebben we nieuwe partijen gevonden die het juridisch spreekuur organiseren in meerdere van onze vestigingen. Daarnaast intensiveren we bestaande samenwerking, zoals met Empatec in de gemeente Waadhoeke waar we aanbod binnen hun organisatie gaan organiseren.

- De medewerker basisvaardigheden organiseert 2x per jaar kennisoverdracht voor collega's.
  In de werkoverleggen van onze bibliotheken heeft dit plaatsgevonden. De consulenten basisvaardigheden binnen elke gemeente hebben hun collega's (bibliotheekmedewerkers en lees- en mediaconsulenten) meegenomen in de mogelijkheden en kansen van de dienstverlening basisvaardigheden. Er ontstond kruisbestuiving met ideeën om meer samen met de inwoner op te trekken en nieuwe samenwerkingspartners te benaderen.

- Organiseren van een jaarlijkse regionale vrijwilligersdag waar vrijwilligers elkaar ontmoeten, inspiratie vinden en in het zonnetje worden gezet.
  Elke week is er een club van betrokken en actieve vrijwilligers actief op het gebied van basisvaardigheden. Aanvullend op de taalvrijwilligers binnen onze organisatie hebben we ook vrijwilligers digitale vaardigheden aan ons verbonden. In 2024 bestond deze groep uit 42 personen. Op verschillende momenten in het jaar, bijvoorbeeld tijdens de zomeruitjes of de jaarlijkse vrijwilligersdag, zetten we de vrijwilligers in het zonnetje en bieden we inspiratie en onderlinge ontmoeting.

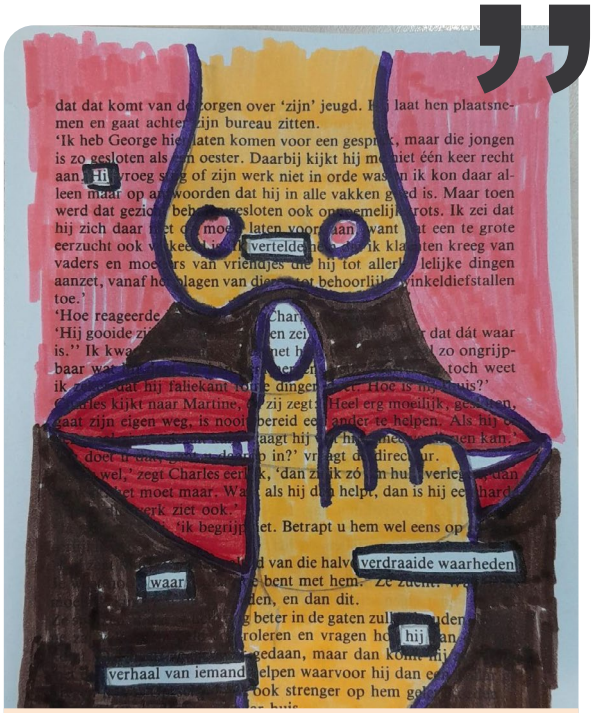

Boekselen

'Met de cursisten van het Digi-Taalhuis in Surhuisterveen deden we de workshop Boekselen! Cursisten en vrijwilligers van het Digi-Taalhuis gingen samen met een aantal bezoekers creatief aan de slag met een pagina uit een boek. Het was een leuke en ontspannen manier om kennis te maken met het Digi-Taalhuis, er was genoeg ruimte voor mooie gesprekken. En het resultaat was natuurlijk ook prachtig!' Lyanne van Westen, consulent basisvaardigheden.

Programmalijn 3

Een leven lang ontwikkelen

Door de toenemende digitalisering, sociale en economische ontwikkelingen in onze samenleving is het essentieel dat mensen zich kunnen blijven ontwikkelen. In de bibliotheek faciliteren wij dit onder andere binnen het domein leven lang ontwikkelen. Door in te spelen op thema's zoals digitaal burgerschap, persoonlijke ontwikkeling en dialoog. Dit doen we het liefst zoveel mogelijk met input van de inwoner zelf. Met de informatie die wij ophalen in de bibliotheken zorgt BNF voor mooie activiteiten die aansluiten bij de inwoner van de desbetreffende gemeente.

We willen de inwoners van Noord-Fryslân kennis laten maken met digitaal burgerschap, zowel met de kansen als de risico's hiervan. De afgelopen jaren heeft BNF geïnvesteerd in digitale geletterdheid voor de jeugd. In 2024 zijn we begonnen met de eerste activiteiten voor volwassenen op dit vlak. In bijna alle vestigingen zijn er workshops geweest over AI en de mogelijkheden hiervan. In 2025 zetten wij deze trend door, naar aanleiding van de vele positieve reacties van inwoners.

Realisatie 2024

- Wekelijks kunnen inwoners aan de wal terecht om kennis te maken met digitale geletterdheid.
  In 2024 zijn er 446 activiteiten in vestigingen aan de wal geweest (de activiteiten op de eilanden leest u hieronder). Hiermee hebben we 1672 mensen bereikt. Wekelijks is er in elke gemeente aan de wal de mogelijkheid geweest om kennis te maken met digitale geletterdheid. Van open maakplaatsen tot schrijf een verhaal met chatgpt, workshops vinyl snijden, leren programmeren en nog veel meer.

Aantal deelnemers en activiteiten gericht op digitale geletterdheid

Vestiging	Aantal activiteiten	Totaal aantal deelnemers
Harlingen	56	276
Franeker	63	223
Dronryp	12	41
St.-Annaparochie	41	152
Hallum	7	42
Dokkum	66	338
Kollum	50	113
De Westereen	54	179
Surhuisterveen	45	140
Buitenpost	52	168
Totaal	**446**	**1672**

- Elk cluster heeft een poule van digitale toppers om de inloop/workshops te begeleiden.
  In 2024 had elk cluster een poule van digitale toppers om de workshops en de inloop te begeleiden. In dit jaarverslag staan ook enkele verhalen van digitale toppers, wat mooi illustreert hoe divers hun bijbaan bij de Bibliotheek is.

- Minimaal 1 x per 14 dagen organiseren we een workshop in vestigingen aan de wal. Hier doen minimaal 1.500 deelnemers aan mee.

Aantal deelnemers en Maakplaats-activiteiten

Vestiging	Aantal workshops	Totaal aantal deelnemers
Harlingen	28	143
Franeker	5	45
Dronryp	1	3
St.-Annaparochie	1	16
Hallum	1	7
Dokkum	24	112
Kollum	28	71
De Westereen	10	42
Surhuisterveen	26	89
Buitenpost	20	79
Totaal	**144**	**607**

Er zijn meerdere workshops in de vestigingen aan de wal geweest. Niet elke vestiging had iedere 14 dagen een workshop. Wel was er iedere twee weken in elke vestiging een open maakplaats.

- We organiseren minimaal 4 x een workshop bij vestigingen op de eilanden. Hier doen minimaal 75 deelnemers aan mee.
  Op Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog zijn dit jaar 16 workshops geweest voor in totaal 139 deelnemers. De workshops waren divers en bestonden onder andere uit open maakplaatsen, vinyl snijden, programmeren en werken met 3D-pennen. Naast workshops zijn er ook open maakplaatsen, dit is een groot succes op de eilanden, met gemiddeld 30 deelnemers per keer.

- Verkennen en uitdenken van de inrichting van de programmalijn leven lang ontwikkelen.
  In 2024 is een domeinspecialist Leven lang ontwikkelen aangesteld. Dit jaar is benut om het domein Leven lang ontwikkelen te kaderen en richting te geven. In 2025 wordt de overlap van een Leven lang ontwikkelen, basisvaardigheden en het bibliotheekwerk verder onderzocht. BNF richt zich binnen Leven lang ontwikkelen op:

  - *Binnen digitaal burgerschap ligt de focus op het aanbieden van activiteiten die inwoners helpen hun basisvaardigheden op het gebied van AI en nepnieuws te versterken.*
  - *De samenwerking met historische verenigingen is gericht op het zichtbaarder maken van cultureel erfgoed in de gemeenten van Noord-Fryslân.*
  - *Buurtgericht werken draait om nauwere samenwerking met inwoners om de programmering binnen Leven lang ontwikkelen beter af te stemmen op hun behoeften en wensen. Door inwoners actief te betrekken bij de ontwikkeling van activiteiten, zorgen we ervoor dat ons aanbod beter aansluit bij de inwoner.*
  - *Het versterken van arbeidsvaardigheden.*
  - *De samenwerking met Pier21.*

- Het aanbieden van aantrekkelijke programmering om te leren, ontmoeten en elkaar te spreken. (voorbeeld: literaire lezing, debat en koffie met).
  In 2024 zijn er 700 activiteiten voor jeugd en volwassenen georganiseerd, met een totaal van 8660 bezoekers. In 2024 hebben we grote activiteiten georganiseerd, zoals literaire festivals en een mini-meertaligheidsfestival. Maar ook kleinere activiteiten, zoals koffie met… burgemeester/notaris/opvoeddeskundige en een workshop schrijf een verhaal met chatgpt. Daarnaast, hebben we ook meerdere terugkerende activiteiten, zoals bijvoorbeeld de wekelijkse doarpskeamer in Hallum en wolcafés in meerdere vestigingen. Zulke wekelijks terugkerende en goed bezochte activiteiten zorgen in onderstaande tabel voor een hoog aantal bezoekers voor bepaalde vestigingen.

  Met ons diverse aanbod van activiteiten kunnen we heel diverse doelgroepen aanspreken. We vinden het bij Bibliotheken Noord Fryslân belangrijk om programmering aan te bieden die goed bij de lokale inwoner past, vandaar dat wij steeds meer inzetten op samenwerken met lokale partners

Aantal deelnemers en algemene activiteiten

Vestiging	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
Harlingen	103	1055
Terschelling	86	1082
Vlieland	26	371
Franeker	30	633
Dronryp	13	148
St.-Annaparochie	47	256
Hallum	179	1556
Dokkum	53	1351
Schiermonnikoog	75	790
Ameland	0	0
De Westereen	46	268
Kollum	15	502
Buitenpost	13	273
Surhuisterveen	17	375
Totalen	**703**	**8660**

- Elk cluster programmeert in co-creatie met het jeugdpanel.
  Vestigingen Kollum en De Westereen hebben een actief jeugdpanel waar bibliotheekmedewerkers samen activiteiten mee bedenken en vorm geven. Een voorbeeld hiervan is het Young Adult Event in Kollum. Daarnaast, hebben we in De Westereen ook een boekenclub van kinderen uit groep 8. Zij komen regelmatig samen in de bibliotheek om met elkaar te praten over verschillende boeken. Ook met hen hebben de bibliotheekmedewerkers regelmatig contact, deze jongeren zijn een belangrijke bron van informatie om de programmering in de bibliotheek te kunnen verbeteren.

  In Waadhoeke en Achtkarspelen zijn in 2024 de eerste stappen gezet in het vormen van een jeugdpanel. Er zijn eerste overleggen geweest met verschillende jongeren om mee te denken over de toekomst en de programmering van de bibliotheek.

- BNF is partner van Pier 21, zodat wij de randprogrammering kunnen verzorgen bij voorstellingen van Pier21.
  In zowel Franeker als Dokkum is er een avond geweest over spijtmoeders, naar aanleiding van het theaterstuk 'Krijst der safoalle foar werom' van Pier21. Tijdens deze twee avonden was er een opkomst van 30 en 22 deelnemers. Irma van Steijn (psycholoog, seksuoloog en columniste) is met deelnemers in gesprek gegaan over het ouderschap. Deze avonden ontstonden er mooie dialogen waarbij de verbinding tussen deelnemers voelbaar was.

Programmalijn 4

De robuuste lokale bibliotheek

Realisatie 2024

- We ontvangen een half miljoen bezoekers in de vestigingen.
  De ontmoetingsfunctie van de bibliotheek is een belangrijke functie voor BNF, regelmatig komen inwoners voor een kopje koffie en een krantje naar de bibliotheek maar ook ontmoeten inwoners elkaar op gezette tijden om bij te praten. Er wordt gebruik gemaakt van het gratis internet of om te studeren en te werken.
  In totaal mochten we in 2024 iets meer dan een half miljoen inwoners ontvangen.

Totaal aantal bezoekers per vestiging

Vestiging	Bezoekers 2022	Bezoekers 2023	Bezoekers 2024
Ameland	8500	9897	9000
Buitenpost	27601	29239	31600
De Westereen	50875	29763	32000
Dokkum	76404	92625	89467
Dronryp	16275	23111	19236
Franeker	52590	59781	60438
Harlingen	59712	65423	62936
Hallum	16670	20335	21296
Kollum	13553	25763	28000
Schiermonnikoog	17175	19156	19032
St.-Annaparochie	42536	46440	46837
Surhuisterveen	42582	47064	59636
Terschelling	18489	17821	17621
Vlieland	11521	12468	12592
Totaal	**454483**	**498886**	**509691**

Let op: op Ameland zijn geen tellers geïnstalleerd. In Kollum, Buitenpost en De Westereen waren de tellers een langere periode defect. Daarom hebben we voor deze vestigingen de aantallen geschat.

- 100.000 uitleningen, waarvan 15% digitaal is.
  We leenden in 2024 885.882 boeken en tijdschriften uit, ongeveer 35.000 stuks minder dan in 2023 (-3,2%). Op dit moment is ruim 8% van de uitleningen digitaal (ten opzichte van 7% in 2023). We zien dat het aantal uitgeleende fysieke, papieren boeken terugloopt, maar dat e-books en luisterboeken toenemen.

Aantal uitleningen	2020	2021	2022	2023	2024
Fysieke boeken	767889	605697	856940	850615	815197
e-books	52563	51123	49289	50234	51323
Luisterboeken	4072	13965	15003	17307	19302
Totaal	**824524**	**670785**	**921232**	**918156**	**885822**

- Verbeteren van de positionering en zichtbaarheid van de huiskamerbibliotheken.
  De huiskamerbibliotheek is een laagdrempelige voorziening met een bescheiden collectie afgeschreven boeken voor volwassenen. Deze collectie wordt jaarlijks vervangen. Er is meestal geen collectie voor kinderen omdat de huiskamerbibliotheek in de meeste dorpen gevestigd is in een multifunctioneel centrum waarin ook een school gehuisvest is. De school heeft middels dBos een eigen jeugdcollectie. Er is geen bemensing vanuit Bibliotheken Noord Fryslân, maar de huiskamerbibliotheek wordt door vrijwilligers uit de gemeenschap netjes gehouden. De huiskamerbibliotheek kan ook gebruikt worden voor activiteiten als de gemeenschap dat zou willen en deze passend is bij onze doelstellingen. Er zijn momenteel huiskamerbibliotheken in Ried, Tzummarum, Vrouwenparochie, Holwert en Easternijtsjerk.

Totaal aantal leden Bibliotheken Noord Fryslân, (zie bijlage 2 voor totaal aantal leden per vestiging en gemeente)

Leden 2019 - 2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Betalende leden	13534	13314	12453	11836	11540	11497
Niet-betalende leden	19367	17212	19316	22757	23584	23877
Totaal aantal leden	**32901**	**30526**	**31769**	**34593**	**35124**	**35374**

Het totaal aantal leden is licht gegroeid. Die groei zit vooral bij de doelgroep van 18 tot 30 jaar. We bieden voor deze doelgroep een beperkt gratis abonnement aan, het start-abonnement.

Programmalijn 5

Meertaligheid en Frysk

Meertaligheid is mooi en bijzonder, maar zeker in de provincie Fryslân heel gewoon. Meertaligheid biedt veel voordelen voor het leren van een nieuwe taal en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Meertaligheid waaronder de Friese taal, is een belangrijk thema voor BNF en is verweven in al onze programmalijnen. Onze medewerkers en vrijwilligers spreken hun "memmetaal", dat betekent dat in vestigingen aan de vaste wal en door onze klantenservice overwegend Fries of Bildts gesproken wordt.

Het Fries zit in de genen van BNF. De memmetaal is voor kinderen en volwassenen de taal waarin zij zich het beste uiten. Voor mensen met een buitenlandse afkomst kan dat Engels, Pools of Oekraïens zijn. We willen communiceren in gesproken woord en beeld op verschillende manieren en in verschillende talen.

Realisatie 2024

- Op de vaste wal verbreden we het activiteitenprogramma met aandacht voor de Friese taal en cultuur.
  We besteden aandacht aan it Frysk, de streektalen, andere talen. Dit wordt zichtbaar door de activiteiten die we in de vestigingen programmeren. Een greep uit het aanbod van 2024:

- Verhalenavond 2024 Harlingen, Dokkum, De Westereen en Vlieland
- Bildtse gedichtenavond in St.-Annaparochie
- Workshop Appe yn it Frysk in Dokkum
- Mei-inoar-lêze in Harlingen en Holwert
- Workshop Psychology fan dyn taal yn gearwurking mei de Afûk yn De Westereen en Kollum
- Koffie met… diverse historische verenigingen in Buitenpost, Franeker, Surhuisterveen en Dronryp
- Aanwezigheid van Bildts Aigene elke woensdag in St.-Annaparochie
- Minifestival meertaligheid in Franeker
- Tentoonstelling over Eppie Dam in Franeker
- Lezing 'Je mag wel bang zijn, maar niet laf' door auteur Toni Boumans
- Doarpskeamer in Hallum en St.-Annaparochie
- Literair Festival Harlingen
- Literaire Dis Dokkum

In totaal mochten we 1344 bezoekers verwelkomen bij deze activiteiten.

De leesconsulenten brengen het belang van het gebruik van de memmetaal (Frysk, Nederlands of andere talen) onder de aandacht van ouders en bij het onderwijs.

Er is aandacht besteed aan de Lês-mar-foar-wiken in de peuteropvang. De lees- en mediaconsulenten lazen voor aan 186 peuters en 100 ouders. Ook waren er voorstellingen in de vestigingen tijdens de Lês-mar-foar-wiken. In totaal trokken de voorstellingen 138 bezoekers (ouders en kinderen). In Dokkum was een Fryske Jûn met 85 bezoekers.

We organiseerden een Literair Festival voor de jeugd in Harlingen en een Literaire Lunch in Dokkum in samenwerking met het VO. Daarnaast nodigden we jeugdtheatergezelschap de Frets uit in Surhuisterveen om de voorstelling 'Freonskip' uit te voeren. In Harlingen was de muzikale fertel foarstelling 'Lampke'.

- We bieden 'Lês en read'-kratten aan voor het onderwijs met Friese en Engelse boeken.
  Helaas is Fers (De provinciale ondersteuningsinstelling voor alle Friese Bibliotheken) gestopt met het aanbieden van Lês en Read kratten. Achtkarspelen stelt subsidie beschikbaar om een alternatief te ontwikkelen in het kader van 'Koers op kansen – Taalplan Achtkarspelen'. In 2025 geven we hier vorm aan.

- BNF participeert in de werkgroep 'Jou in bern in boek'.
  Twee lees- en mediaconsulenten maken deel uit van de werkgroep. Alle leerlingen van groep vijf van de scholen in Noardeast-Fryslân, Dantumadiel (alleen de Roobol scholen) en Achtkarspelen ontvingen het boek 'Nee hast, ja kinst krije – it ferhaal fan De Lytse Yerke' van Tys Wadman. In totaal zijn er 1100 boeken aan de leerlingen uitgedeeld en leerkrachten ontvingen een lesbrief om actief met het boek aan de slag te gaan.

- BNF sluit aan bij de taalplatformen van de gemeenten.
  De domeinspecialist Jeugd & Onderwijs is aanwezig bij het taalplatform van Waadhoeke en Noardeast-Fryslân. In Achtkarspelen werken we samen in het Taalplan Achtkarspelen.

- BNF ondersteunt het onderwijs bij het realiseren van het Taalplan Frysk.
  We zorgen voor Friese jeugd- en Young adult boeken in de collecties op school. De lees- en mediaconsulenten verzorgen boekpromoties yn it Frysk en werken met Fryske boeken. Het belang van het gebruik van de memmetaal (dus ook andere talen) wordt nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. Het Fries Bibliotheken Netwerk (FBN) heeft taalkaarten ontwikkeld voor de leeftijdscategorie 0-5 jaar. De taalkaarten vertellen de ouders over de taalontwikkeling van hun kind. De kaarten geven tips om hen op weg te helpen als thuis meerdere talen worden gesproken. De eigen memmetaal is tenslotte de taal van je hart en laat je welkom voelen.

- We vertalen de kletskaarten als onderdeel van digitale geletterdheid in het Fries.
  De kletskaarten zijn vertaald in it Frysk en als cadeau aangeboden aan alle dBOS basisscholen. In 2024 zijn Fryske video's opgenomen passend bij de vragen van de kletskaarten.

- Het Fries maakt integraal onderdeel uit van onze in- en externe communicatie.
  We communiceren in meerdere talen, zowel bij de klantenservice, in de vestigingen, in allerlei overleggen met samenwerkingspartners, bij de consultatiebureaus, met de pers en bij het onderwijs. Daarnaast posten we een aantal keer per jaar Friese berichten op social media (Facebook en Tiktok) en versturen we persberichten yn it Frysk.

- Meertaligheid is voorwaarde in de collecties, BNF schaft alle boeken aan die in het Fries verschijnen voor de vestigingen op de vaste wal en anticipeert op de actualiteit door bijvoorbeeld Oekraïense boeken aan te schaffen.
  Het aanbod boeken dat in het Fries verschijnt is helaas beperkt. Voor zover mogelijk schaffen we ook anderstalige boeken aan passend bij de anderstalige bezoekers van de vestigingen of de leerlingen van de school.

  Niet-Friese inwoners die in Fryslân komen wonen, zou BNF graag op een sympathieke manier kennis willen laten maken met het Fries. Een mogelijkheid zou zijn om nieuwe niet-Friese inwoners een kennismaking met de Friese taal aan te bieden door twee proeflessen Frysk in de bibliotheek.

  BNF onderzoekt de mogelijkheden voor een aansprekende cursus op maat die verbindend en enthousiasmerend werkt.

Speciale aandacht voor collectie Nienke van Hichtum in Dokkum

Door een samenwerking tussen de gemeente, de bibliotheek en het Streekargyf is eind 2023 een unieke verzameling boeken van Nienke van Hichtum aangekocht. Deze prachtige collectie heeft sinds maart 2024 een speciale plek in Bibliotheek Dokkum en het Streekargyf. Dat vormt een mooie tastbare herinnering aan de schrijfster, die zo belangrijk is geweest voor de kinderliteratuur. Op 16 maart opende burgemeester Johannes Kramer de collectie, die is ondergebracht in een op maat gemaakt kast en waarin leven en werk van Nienke van Hichtum wordt toegelicht. Die dag was er ook een symposium met sprekers Alex Riemersma en Jant van der Weg. Ook werd de film "Nynke" vertoond en het streekarchief richtte een tentoonstelling in.

We betrokken de Nynke van Hichtumschool uit Dokkum bij dit project met een tekenwedstrijd. Zij tekenden een alternatieve voorkant van het boek van De Tsien fan Martens Afke, het bekendste boek van Nienke van Hichtum. De kinderburgemeester reikte de prijs uit voor de mooiste tekening en een speciale editie van het boek, met het prijswinnende ontwerp op de kaft, werd opgenomen in de collectie.Ook alle andere basisscholen in Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen werden betrokken bij het project. Elke school ontving drie exemplaren van het Frysktalige stripboek "De Tsien fan Martens Afke" en een lesbrief met leessuggesties voor de schoolbibliotheek. De leesconsulenten introduceerden de boeken in de groepen 6 met het vertonen van een video waarin Nienke van Hichtum zichzelf voorstelt.

We verbonden het boek en de lessuggesties aan cultuureducatie door samen te werken met it Fiskershúske in Paesens-Moddergat, de Spitkeet in Harkema en de Sûkerei in Damwâld. Zij verzorgden gastlessen in de school of ontvingen leerlingen in de musea.

Financiële positie 2024

Inleiding

In oktober 2022 zijn nieuwe afspraken gemaakt voor de periode 2023-2024 en vastgelegd in een nieuwe subsidieovereenkomst. Deze subsidieovereenkomst is door alle gemeenten ondertekend.

Jaarrekening 2024

De jaarrekening 2024 is door de directeur/bestuurder vastgesteld en door de raad van toezicht in haar vergadering van 17 april 2025 goedgekeurd. De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaglegging en voldoet aan de wettelijke bepalingen betreffende de jaarrekening zoals opgenomen in de richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. Gedurende het jaar is de raad van toezicht via kwartaalrapportages geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen.

Resultaat

De jaarrekening beschrijft de baten en de lasten van onze vestigingen en teams in het werkgebied Noord-Fryslân en is opgezet rondom de exploitatie van onze organisatie, zoals wij die in 2024 hebben gerealiseerd.

Het resultaat bedroeg in 2024 € -38.028,-, wat een verbetering is ten opzichte van de begrote € -78.725,-. Dit lagere tekort is met name te danken aan hogere projectbaten en meevallende kosten op diverse posten, waaronder personeelskosten en administratie.

Een gedetailleerde toelichting op de exploitatierekening en balans is opgenomen in het onderdeel Jaarrekening. Hieronder worden enkele specifieke posten toegelicht.

Baten

Het grootste deel van de baten bestaat uit structurele subsidies van gemeenten in het werkgebied van Bibliotheken Noord Fryslân. Deze subsidies worden jaarlijks vastgesteld en zijn verankerd in het bibliotheekbeleid van de gemeenten, dan wel in de subsidieverordening. De subsidies zijn in 2024 geïndexeerd.

De totale baten zijn in 2024 € 6.744.894,-, wat € 891.690,- hoger is dan begroot. Dit is grotendeels te danken aan extra projectbaten en hogere opbrengsten uit specifieke dienstverlening.

Lasten

De totale lasten over 2024 bedragen € 6.805.657,-, wat € 861.228,- hoger is dan begroot. Dit is vooral het gevolg van gestegen kosten voor personeel, automatisering en projecten.

De hogere projectkosten worden volledig gecompenseerd door de extra projectbaten. De personeelskosten zijn lager dan begroot, doordat er meer projecturen zijn gemaakt dan begroot. We hebben in 2024 al een voorschot genomen op de uitbreiding van leesconsulenten ten behoeve van de verzwaring van de zorgplicht.

De kosten voor automatisering zijn hoger dan begroot door gestegen licentiekosten en investeringen in apparatuur voor nieuwe collega's en ter vervanging van verouderde apparatuur.

Financiën - solvabiliteit en liquiditeit

De solvabiliteit bedraagt 41,9% en de financiële positie van de stichting wordt daarmee als gezond beschouwd. Na resultaatbestemming bedraagt het eigen vermogen van de Stichting € 1.303.344,-. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2023.

De liquiditeit is goed. De current ratio bedraagt 1.44 en dat betekent dat de stichting ruimschoots aan haar financiële verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Ook voor de lange termijn zijn er voldoende reserves aanwezig om te voorzien in de liquiditeitsbehoefte voor de komende jaren.

Investeringen

In 2024 is voor € 54.182,- geïnvesteerd in activa, voornamelijk in inventaris en ICT-apparatuur voor diverse vestigingen.

Risico's en onzekerheden

De afhankelijkheid van subsidies van de negen gemeenten blijft het grootste financiële risico voor de stichting. Dit risico is voor 2025 afgedekt door de toegezegde subsidiebedragen in de begroting.

Een andere uitdaging is de stijging van huisvestings- en automatiseringskosten, wat in de komende jaren extra financiële druk kan opleveren.

Samenwerking Fries Bibliothekennetwerk

Een aantal kostenposten zijn niet opgenomen in deze jaarrekening, omdat ze onderdeel uitmaken van de afspraken tussen alle Friese bibliotheken. De provinciale ondersteuningsinstelling in Leeuwarden, Fers, ondersteunt vijf bibliotheekorganisaties in Fryslân. Fers wordt gefinancierd door de provincie Fryslân en inkomsten uit dienstverlening. De provinciale subsidie omgerekend naar inwoners betekent dat circa € 4,00 per inwoner in de vorm van dienstverlening naar de Friese bibliotheken gaat. Dit betreft het provinciebreed gehanteerde uitleen- en catalogussysteem BicatWise en internettoegang tot de catalogus, expeditie en de verwerkingskosten van door de bibliotheken aangekochte media. Belangrijk zijn zeker ook de taken op het gebied van netwerkvorming en innovatie.

Deze kosten komen niet terug in deze jaarrekening, maar de geleverde diensten en producten maken wel een onmisbaar deel uit van onze organisatie. De waarde is circa 15% van de exploitatie. Door de samenwerking in provinciaal verband (en de subsidie aan het Fries Bibliotheeknetwerk) is het bovendien mogelijk een efficiencyvoordeel op deze diensten te halen.

Verkorte begroting 2025

Staat van baten en lasten Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân 2025.

Baten	
Subsidies	€ 5.540.463
Bibliotheekopbrengsten	€ 561.364
Specifieke dienstverlening	€ 428.031
Overige baten	€ 2.750
Projectbaten	€ 1.537.594
Totaal baten	**€ 8.070.202**

Lasten	
Personeel	€ 3.721.098
Bestuur en organisatie	€ 166.893
Huisvesting	€ 1.230.410
Afschrijvingen	€ 159.052
Administratie	€ 159.449
Transport	€ 18.740
Automatisering	€ 157.996
Collectie en media	€ 782.855
Specifieke kosten	€ 131.550
Overige bedrijfskosten	€ 16.500
Projectkosten	€ 1.537.594
Totaal lasten	**€ 8.082.137**

Bedrijfsresultaat	**€ -11.935**
Rentebaten	€ 12.500
Rentelasten	€ -
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	**€ 565**
Onttrekking aan reserves	€ -
Toevoeging aan reserves	€ 565
Resultaatbestemming	**€ 565**

Toelichting begroting 2025

Het verwachte exploitatieresultaat is € 565,-. De verwachting is dat vooral de lasten voor personeel, automatisering en collectie zullen stijgen in 2025. De baten stijgen ook, doordat de gemeentelijke subsidies met 4% worden geïndexeerd en doordat iedere gemeente een decentralisatie-uitkering ontvangt welke bestemd is voor het bibliotheekwerk, in totaal een bedrag van € 972.964,-.

Jaarverslag van de Raad van toezicht 2024

Algemeen

De raad van toezicht (hierna RvT) houdt toezicht op het beleid van de directeur/bestuurder (hierna d/b) en op de algemene gang van zaken. De RvT ondersteunt de d/b met advies en kan indien nodig ingrijpen. De RvT richt zich bij de vervulling van zijn taak op het belang van de stichting en weegt daarbij de belangen af van de bij de stichting betrokkenen.

Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân (hierna te noemen BNF) past de principes en aanbevelingen van de Governance Code 2019 toe.

In overeenstemming met artikel 14 van de statuten maakt de RvT een verslag op van de werkzaamheden in het afgelopen boekjaar.

Samenstelling

De samenstelling van de RvT van BNF was in 2024 als volgt:

Naam	Functie	Aandachts-gebied	Lid sinds
Mevrouw Alie Schokker	Voorzitter	Sociaal domein	2019
De heer Peter van den Broek	Secretaris	Marketing	2018
De heer Henk de Groot	Lid	Financiën	2021
Mevrouw Henni van Asten	Lid	Bestuurlijk, hrm	2019
De heer Jouke Algra	Plaats-vervangend voorzitter	Digitalisering	2021

De RvT werkt niet met commissies, wel zijn een aantal aandachtsgebieden onder de leden van de RvT verdeeld, en heeft hun expertise op dat terrein bij de werving een rol gespeeld.

Bijeenkomsten RvT

In 2024 is de RvT zes keer bijeengeweest voor een RvT-vergadering:

29 januari	RvT-vergadering Franeker
19 april	RvT-vergadering Dokkum en overleg met de accountant over de jaarrekening
21 mei	RvT-vergadering, online bijeenkomst
10 juli	RvT-vergadering Dokkum
10 september	RvT-vergadering Dokkum
11 november	RvT-vergadering Franeker

Afscheid directeur/bestuurder en werving nieuwe bestuurder

Het jaar 2024 heeft voor de RvT in belangrijke mate in het teken gestaan van het afscheid van de zittende d/b en de werving en de introductie van de nieuwe d/b. Eind 2023 heeft de zittende d/b aangekondigd per 1 september 2024 haar werkzaamheden bij BNF te willen beëindigen. Haar afscheid viel samen met het 10-jarig bestaan van BNF. In 2014 is BNF ontstaan uit een fusie van de Stichting Openbare Bibliotheken Noordoost Fryslân en Stichting Openbare Bibliotheken Noordwest Fryslân. Tijdens een symposium op 28 juni 2024 is hierbij stil gestaan en is vooral ingegaan op de ontwikkelingen van de toekomst door een lezing van Marco Derksen over de digitale transformatie. Na afloop van dit symposium hebben de RvT, de organisatie en genodigden afscheid genomen van de d/b. Twee RvT-leden hebben in juli een afsluitend gesprek met de d/b gevoerd.

In december 2024 is de werving van een nieuwe d/b gestart met de selectie van een bureau ter ondersteuning van het wervingsproces door de voltallige RvT. De RvT heeft zich laten ondersteunen door bureau K+V. Gezocht is naar een d/b die de verdere uitbouw van de organisatie met zelforganiserende teams, dichtbij de bewoners van ons gebied, verder kan brengen. In het profiel is ook aangegeven dat de d/b goed in staat moet zijn relaties te onderhouden met de deelnemende gemeenten en samenwerkingspartners binnen en buiten de bibliotheek, oog heeft voor de Friese taal en cultuur en een boegbeeld voor de organisatie kan zijn.

In het kader van de werving hebben een aantal leden van de RvT actief meegedaan aan de selectie, en heeft op 2 april een gesprek plaatsgevonden van de voltallige RvT met de kandidaat-d/b. Uiteindelijk heeft de benoeming plaatsgevonden in de vergadering van 19 april en is de nieuwe d/b per 1 september 2024 begonnen.

Bij de werving van de nieuwe d/b zijn zowel de ondernemingsraad als leden van het managementteam en medewerkers actief betrokken. De werving heeft plaatsgevonden volgens de speed - slow - show methode van wervingsbureau K+V. Hierdoor zijn veel medewerkers bij de werving betrokken geweest. De ondernemingsraad heeft volgens de statuten advies uitgebracht over het profiel en in het vervolg over de kandidaat. We zijn verheugd dat we in de persoon van Jolianne Hellemans unaniem een d/b hebben gevonden die aan de eisen voldoet. Tijdens de vergadering van mei van de RvT is de wervingsprocedure geëvalueerd.

Verzoek tot aansluiting van de gemeente Tytsjerksteradiel bij BNF

De gemeenteraad van de gemeente Tytsjerksteradiel heeft de wens uitgesproken om het bibliotheekwerk van de gemeente bij de dbieb/Stichting Bibliotheken Midden-Fryslân te beëindigen en in de toekomst te laten uitvoeren door BNF. De gemeenteraad heeft het college verzocht de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken. In november 2024 heeft BNF het formele verzoek gekregen voor uitvoering van het bibliotheekwerk van de gemeente Tytsjerksteradiel.

Daarbij heeft de gemeente aangegeven, dat:

- de gemeente Tytsjerksteradiel bereid is de gezamenlijke afspraken en het gezamenlijke beleid van BNF en de deelnemende gemeenten omtrent de bedrijfsvoering en financiën te respecteren;
- de gemeente Tytsjerksteradiel bereid is om de overgangskosten die een overgang van de uitvoering van bibliotheekwerkzaamheden van dbieb naar BNF met zich meebrengt voor haar rekening te nemen.

Mede op basis van deze uitgangspunten heeft de RvT samen met de d/b laten weten bereid te zijn te onderzoeken hoe de uitvoering van het bibliotheekwerk voor gemeente Tytsjerksteradiel binnen de bestaande bedrijfsvoering en in samenwerking met de huidige gemeenten binnen BNF kan worden uitgevoerd.

Overige onderwerpen tijdens vergaderingen

Tijdens de vergaderingen zijn onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- De jaarrekening 2023 is op 19 april met de accountant besproken. Eshuis accountants en adviseurs heeft een toelichting gegeven op de jaarrekening in een gemeenschappelijke bijeenkomst van accountant, RvT, manager bedrijfsvoering en d/b. De RvT beoordeelde de financiële positie als gezond. De RvT keurde de conceptjaarrekening 2023, volgens artikel 7.1.c. van de statuten, ongewijzigd goed, waarna de d/b deze vaststelde. De RvT verleende decharge aan de d/b.

- Via managementrapportages en (zo mogelijk) prognoses, werd de realisering van de begroting 2024 en de liquiditeitspositie van de organisatie gevolgd.

- Ingestemd is met het toetreden tot een coöperatie van bibliotheken, die een gemeenschappelijk landelijk bibliotheeksysteem aanschaft en beheert.

- Meermalen is de voortgang van het beleidsplan 2023-2026 besproken.

- HRM-ontwikkelingen en de ziekteverzuimrapportage zijn besproken.

- Meerdere malen is mededeling gedaan over het bestuurlijk overleg van de d/b met de gemeenten.

- Provinciale en landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het bibliotheekwerk zijn gevolgd.

Contact met organisatie

Tijdens elke vergadering nodigt de RvT een medewerker uit de organisatie uit om iets over haar of zijn werk en de ontwikkelingen daarin te vertellen. Onder andere op deze wijze houdt de RvT feeling met de organisatie. De RvT vergadert ook regelmatig op één van de locaties, en is aanwezig geweest bij enkele evenementen en een van de halfjaarlijkse personeelsbijeenkomsten. Het bezoek aan een bibliotheek op een van de eilanden is door drukte dit jaar niet doorgegaan, en zal in 2025 weer plaatsvinden.

Contact met de ondernemingsraad

Dit jaar is regelmatig contact geweest met de ondernemingsraad in verband met het vertrek van de oude en komst van de nieuwe d/b.

Contact directeur-bestuurder

Een vertegenwoordiging van de RvT heeft in juli een afsluitend gesprek gehad met de d/b. Met de nieuwe d/b heeft een arbeidsvoorwaardengesprek plaatsgevonden. Tevens hebben voorzitter RvT en d/b in de laatste maanden van 2024 regelmatig contact gehad.

Zelfevaluatie RvT

De RvT heeft in november 2023 zijn meest recente zelfevaluatie gehouden. De RvT heeft daarin geëvalueerd hoe hij zijn rollen als integraal toezichthouder, werkgever en als sparringpartner en ambassadeur invulling geeft. De rol van sparringpartner en klankbord voor de d/b krijgt in vergaderingen veel aandacht.

De RvT heeft geconstateerd dat de raad ook oog moet houden voor de lange-termijn-ontwikkelingen en deze in de vergaderingen centraal moet stellen. Op grond hiervan is een langetermijnagenda vastgesteld, met ruimte voor thematische besprekingen.

De in het najaar van 2024 geplande zelfevaluatie is -met name om tijdsredenen- doorgeschoven naar het voorjaar van 2025.

Contact RvT's van het Fries Bibliotheek Netwerk

De voorzitters van de RvT's van de leden van het Fries Bibliotheek Netwerk komen jaarlijks bijeen om informatie uit te wisselen. In juni 2023 is voor de eerste maal een gezamenlijke bijeenkomst geweest van de leden van de RvT's van het Fries Bibliotheek Netwerk. In juni 2024 heeft dit een vervolg gekregen met een bijeenkomst over de samenwerking tussen de bibliotheekorganisaties en de rol van de provinciale ondersteuningsinstelling Fers.

Tenslotte

De RvT is tevreden over de algemene gang van zaken bij BNF en over de effectiviteit van het door de stichting gehanteerde systeem van risicobeheersing en controle. De RvT spreekt zijn waardering uit naar de d/b en alle medewerkers voor de inzet en het enthousiasme waarmee het bibliotheekwerk in Noord-Fryslân is vormgegeven.

Doordat de d/b de RvT in informerende zin steeds meeneemt bij nieuwe ontwikkelingen en deelgenoot maakt van in gang gezette acties en processen, is de betrokkenheid van de RvT-leden groot. De RvT constateert dat met genoegen en heeft groot vertrouwen in de toekomst, waarbij de rol van de bibliotheek zal veranderen in een kennis aanbiedende pijler in de samenleving.

Relevante gegevens betreffende de leden van de raad van toezicht en de directeur/bestuurder per 31 december 2024

Alle leden hebben de Nederlandse nationaliteit. De volgende functies en nevenfuncties zijn bekend:

Mevrouw A. Schokker

- Lid Adviesraad Sociaal Domein gemeente Westerkwartier
- Lid landelijke NVAO panels ter beoordeling kwaliteit HBO-opleidingen in zorg en welzijn
- Zelfstandig adviseur (A-kwadraat Schokker)
- Secretaris Dorpsbelangen Aduard (onbezoldigd)

Mevrouw H.C.G. van Asten

- Voorzitter PvdA afdeling Harlingen
- Voorzitter van de Stifting Anita foar Fryslân
- Vrijwilliger Thuisadministratie Humanitas Noordwest Friesland

De heer J. Algra

- Management consultant en partner bij Yearn Consultancy
- Eigenaar Sulver Consulting
- Bestuurslid Stifting WFD
- Lid Raad van Toezicht Connexa

De heer P. van den Broek

- Zelfstandig marketing specialist, werkt voor verschillende merken
- Voorzitter Stichting Sint Piterkomitee
- Zakelijk Leider Nijkleaster

De heer H. de Groot

- Zelfstandig financieel interim manager
- Bedrijfsadviseur
- Toezichthouder

Per 31 december 2024 bekleedt mevrouw J.J. Hellemans, directeur/bestuurder, geen nevenfuncties.

Dit jaarverslag en de jaarrekening 2024 zijn conform artikel 7.1.c. van de statuten door de RvT goedgekeurd te Dokkum op 17 april 2025.

De raad van toezicht van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân,

Alie Schokker
Voorzitter

Peter van den Broek
Secretaris

Bijlagen

2024

Bijlage 1

Niet betalende leden BNF 2019-2024.

Niet betalende leden BNF 2019-2024													
		Jeugd 0 t/m 17 jaar				Klas abonnement				Landelijke lenen			
Gemeente	**Vestiging**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Buitenpost	879	934	898	834	19	19	19	19				
	Surhuisterveen	1224	1372	1374	1305	22	22	15	15	1	1	1	1
	Aeres												
	Lauwers College												
	OSG Singelland												
Achtkarspelen	**Achtkarspelen**	2103	2306	2272	2139	41	41	34	34	1	1	1	1
	Hollum	72	69	63	59	4	4	4	4	20	22	21	25
	Nes	298	290	282	284	3	3	3	3	74	93	101	100
Ameland	**Ameland**	370	359	345	343	7	7	7	7	94	115	122	125
Dantumadiel	**De Westereen**	821	859	861	858	19	18	18	18	0	0	0	1
	Dokkum	2982	3070	3098	3067	78	90	100	96	2	4	4	8
	Hallum	253	309	346	357	4	4	4	2				
	Kollum	728	735	771	729	23	23	14	23	1	1	1	1
	Campus Kollum Pieter Jelles												
	Campus Kollum Lauwers College	1	1										
	Dockinga College												
Noardeast-Fryslân	**Noardeast-Fryslân**	3964	4115	4215	4153	105	117	118	121	3	5	5	9
	Harlingen	1220	1253	1267	1206	25	25		25		1		3
	Simon Vestdijk	1	1										
Harlingen	**Harlingen**	1221	1254	1267	1206	25	25	25	25	0	1	3	3
	Dronryp	540	571	614	610	14	14	21	20				
	Franeker	1473	1620	1647	1541	76	83	82	72	1		1	2
	St.-Annaparochie	959	1104	1108	1055	35	36	36	23	1	1	1	
	AMS Franeker												
	CSG Ulbe van Houten												
Waadhoeke	**Waadhoeke**	2972	3295	3369	3206	125	133	139	115	2	1	2	2
Schiermonnikoog	**Schiermonnikoog**	499	561	555	468	4	5	6	5	102	127	185	328
	Terschelling	446	490	494	439	12	4	1	1	232	245	292	313
	t Schylger Jouw												
Terschelling	**Terschelling**	446	490	494	439	12	4	1	1	232	245	292	313
Vlieland	**Vlieland**	337	374	369	350	8	8	8	9	143	149	175	176
Eindtotaal		**12733**	**13613**	**13747**	**13162**	**346**	**358**	**356**	**335**	**577**	**644**	**785**	**958**
Verloop					**-585**				**-21**				**173**

Scholieren VO				School dienst-verleningsabonn				School leespro-motie				Start			
2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
				8	7	7	8	6	8	9	9		101	165	216
				21	16	17	19	14	15	15	12		96	152	228
	336	356	385												
909	897	888	896												
	487	470	448												
909	1720	1714	1729	29	23	24	27	20	23	24	21	0	197	317	444
				3	3	3	3	1	2	2	2		5	7	6
				3	3	3	3	2	2	2	2		15	30	41
0	0	0	0	6	6	6	6	3	4	4	4	0	20	37	47
0	0			16	17	18	18	6	6	9	5	0	88	141	183
				54	53	58	128	193	307	307	47	1	368	614	814
				2	2	2	4	1	1	1	1		21	35	40
1				15	15	15	9	13	13	14	10	1	84	135	172
309	345														
298	319	332	316												
122	240		369												
730	904	332	685	71	70	75	141	207	321	322	58	2	473	784	1026
				12	14	15	22	15	16	23	7		143	259	357
1229	1182	1134	1056											2	2
1229	1182	1134	1056	12	14	15	22	15	16	23	7	0	143	261	359
				10	10	10	20	18	21	19	9		45	65	92
				52	53	54	70	31	31	33	14	1	178	312	437
				12	11	11	38	19	24	26	11		104	172	217
831	846	871	903												
681	725	730	742												
1512	1571	1601	1645	74	74	75	128	68	76	78	34	1	327	549	746
				3	3	3	5	3	4	4	4	0	30	41	53
				6	7	6	6	5	5	5	6		36	66	88
124	124	105	98												
124	124	105	98	6	7	6	6	5	5	5	6	0	36	66	88
0	0			0	0		1	1	1	1	1	0	16	35	44
4504	**5501**	**4886**	**5213**	**217**	**214**	**222**	**354**	**328**	**456**	**470**	**140**	**3**	**1330**	**2231**	**2990**
			327				**132**				**-330**				**759**

Bijlage 1 (vervolg)

Niet betalende leden BNF 2019-2024.

Niet betalende leden BNF 2019-2024									
		Digi-Taalhuis				Gastleen abonnement			
Gemeente	Vestiging	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Buitenpost	3	1	2	8	2			2
	Surhuisterveen	2	7	10	5			1	4
	Aeres								
	Lauwers College								
	OSG Singelland								
Achtkarspelen	Achtkarspelen	5	8	12	13	2	0	1	6
	Hollum					10	11	6	18
	Nes					38	54	47	94
Ameland	Ameland	0	0	0	0	48	65	53	112
Dantumadiel	De Westereen	2	5	7	6	1	2	1	2
	Dokkum	21	38	32	34	1	3	4	10
	Hallum	3	6	10	6				2
	Kollum	7	6	7	3		1	1	2
	Campus Kollum Pieter Jelles								
	Campus Kollum Lauwers College								
	Dockinga College								
Noardeast-Fryslân	Noardeast-Fryslân	31	50	49	43	1	4	5	14
	Harlingen	16	12	21	14		4	3	2
	Simon Vestdijk								
Harlingen	Harlingen	16	12	21	14	0	4	3	2
	Dronryp				1				
	Franeker	18	19	23	37	3	3	4	10
	St.-Annaparochie	14	7	16	15				
	AMS Franeker								
	CSG Ulbe van Houten								
Waadhoeke	Waadhoeke	32	26	39	53	3	3	4	10
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	1	0	1	4	107	122	123	104
	Terschelling	3	5	5	2	51	114	86	122
	t Schylger Jouw								
Terschelling	Terschelling	3	5	5	2	51	114	86	122
Vlieland	Vlieland	0	4	3	11	58	70	63	128
Eindtotaal		**90**	**110**	**137**	**146**	**271**	**384**	**339**	**500**
Verloop					**9**				**161**

Gratis abonnement ouders						Totaal per gemeente			
2019	2020	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	1	3	2	2	5	**920**	**1072**	**1102**	**1101**
	1	3	8	6	8	**1287**	**1537**	**1591**	**1597**
						0	**336**	**356**	**385**
						909	**897**	**888**	**896**
						0	**487**	**470**	**448**
0	2	6	10	8	13	**3116**	**4329**	**4407**	**4427**
						110	**116**	**106**	**117**
						418	**460**	**468**	**527**
0	0	0	0	0	0	**528**	**576**	**574**	**644**
0	1	2	3	9	1	**867**	**998**	**1064**	**1092**
	9	13	15	17	17	**3345**	**3948**	**4234**	**4221**
				2	2	**263**	**343**	**400**	**414**
		1		5	8	**790**	**878**	**963**	**957**
						309	**345**	**0**	**0**
						299	**320**	**332**	**316**
						122	**240**	**0**	**369**
0	9	14	15	24	27	**5128**	**6074**	**5929**	**6277**
	2	7	6	17	10	**1295**	**1474**	**1605**	**1646**
						1230	**1183**	**1136**	**1058**
0	2	7	6	17	10	**2525**	**2657**	**2769**	**2704**
	3		3	2	6	**582**	**664**	**731**	**758**
		11	16	17	16	**1666**	**2003**	**2173**	**2199**
			6	1	4	**1040**	**1293**	**1371**	**1363**
						831	**846**	**871**	**903**
						681	**725**	**730**	**742**
0	3	11	25	20	26	**4800**	**5531**	**5876**	**5965**
0	0	1				**720**	**852**	**918**	**971**
		1	4		2	**756**	**910**	**955**	**979**
						124	**124**	**105**	**98**
0	0	1	4	0	2	**880**	**1034**	**1060**	**1077**
0	0	0	0			**547**	**622**	**654**	**720**
0	**17**	**42**	**63**	**78**	**79**	**19111**	**22673**	**23251**	**23877**
					1				**626**

Bijlage 2

Betalende leden BNF 2019-2024.

Betalende leden BNF 2019-2024													
		Basis				Boeken aan huis				Budget			
Gemeente	Vestiging	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Buitenpost	789	751	744	736	6	6	4	3	92	49	38	32
	Surhuisterveen	862	839	838	823	2	2	2	2	119	73	49	45
Achtkarspelen	Achtkarspelen	1651	1590	1582	1559	8	8	6	5	211	122	87	77
	Hollum	73	76	73	73					8	11	10	9
	Nes	134	133	132	130					32	24	21	23
Ameland	Ameland	207	209	205	203	0	0	0	0	40	35	31	32
Dantumadiel	De Westereen	549	528	527	534	3	6	5	4	64	35	33	35
	Dokkum	2623	2562	2573	2586	9	10	9	7	303	159	114	122
	Hallum	140	174	189	157			1	1	9	7	8	14
	Kollum	579	579	545	541	1	1	1	1	67	43	33	31
Noardeast-Fryslân	Noardeast-Fryslân	3342	3315	3307	3284	10	11	11	9	379	209	155	167
Harlingen	Harlingen	1177	1191	1176	1176	2	1	1		155	112	99	108
	Dronryp	515	504	508	493	4	2	2	1	47	33	31	30
	Franeker	1411	1404	1410	1388	6	9	10	8	187	113	98	106
	St.-Annaparochie	941	946	925	915	12	10	8	6	102	71	46	40
Waadhoeke	Waadhoeke	2867	2854	2843	2796	22	21	20	15	336	217	175	176
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	138	140	136	132					26	18	16	17
Terschelling	Terschelling	502	496	476	459	7	7	5	3	34	18	19	17
Vlieland	Vlieland	106	114	110	108	1	1			21	8	3	4
Eindtotaal		**10539**	**10437**	**10362**	**10251**	**53**	**55**	**48**	**36**	**1266**	**774**	**618**	**633**
Verloop					**-111**				**-12**				**15**

Digital only				Kennismakingsa-bonnement				Luxe			
2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
3	3	3	6	1	6	5	4	20	19	19	22
5	4	4	7	3	7	4	4	32	32	32	32
8	7	7	13	4	13	9	8	52	51	51	54
					1			2	2	2	2
2	2	1	3		1	2		2	2	2	2
2	2	1	3	0	2	2	0	4	4	4	4
0	0	1	2	4	2	5	1	26	26	27	27
7	7	12	19	12	30	26	22	106	112	110	111
			1	16	2	1	2	2	2	2	2
5	5	5	5	1	3	4	2	15	16	15	15
12	12	17	25	29	35	31	26	123	130	127	128
9	10	12	12	14	18	20	11	46	51	51	49
1	1	1	1	9	3	3	3	22	21	20	18
8	12	12	12	4	15	12	8	50	49	49	49
7	7	7	8	32	7	9	7	42	43	43	38
16	20	20	21	45	25	24	18	114	113	112	105
3	3	3	2	7		1	1	2	3	5	4
2	4	4	6	3	1	4	3	14	14	15	15
				2		2	1	5	4	3	3
52	**58**	**65**	**84**	**108**	**96**	**98**	**69**	**386**	**396**	**395**	**389**
			19				**-29**				**-6**

Bijlage 2 (vervolg)

Betalende leden BNF 2019-2024.

Betalende leden BNF 2019-2024													
		Instellingen				vakantieabon-nement				Totaal per gemeente			
Gemeente	Vestiging	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
	Buitenpost	1	2	3						912	836	816	803
	Surhuisterveen	3	2	2	2					1026	959	931	915
Achtkarspelen	Achtkarspelen	4	4	5	2	0	0	0	0	1938	1795	1747	1718
	Hollum									83	90	85	84
	Nes	1	1	1	1					171	163	159	159
Ameland	Ameland	1	1	1	1	0	0	0	0	254	253	244	243
Dantumadiel	De Westereen	4	4	4	4					650	601	602	607
	Dokkum	9	10	10	9				1	3069	2890	2854	2877
	Hallum	1								168	185	201	177
	Kollum	1	1	1						669	648	604	595
Noardeast-Fryslân	Noardeast-Fryslân	11	11	11	9	0	0	0	1	3906	3723	3659	3649
Harlingen	Harlingen	4	4	4	3		2			1407	1389	1363	1359
	Dronryp									598	564	565	546
	Franeker	5	6	6	3					1671	1608	1597	1574
	St.-Annaparochie	6	7	7	7					1142	1091	1045	1021
Waadhoeke	Waadhoeke	11	13	13	10	0	0	0	0	3411	3263	3207	3141
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	1	1	1						177	165	162	156
Terschelling	Terschelling	5	5	4	4				1	567	545	527	508
Vlieland	Vlieland									135	127	118	116
Eindtotaal		41	43	43	33	0	2	0	2	12445	11861	11629	11497
Verloop					-10				2	0	0	0	-132

Sterrenwandeling zonder sterren

‘Maar liefst 23 bikkels trotseerden de buien voor de sterrenwandeling op Schiermonnikoog. Geen hemels lichtje te zien maar gids Theo Jurriens van Rijksuniversiteit Groningen redde zich prima. We zijn doorweekt wel wat eerder aan de warme chocolademelk gegaan in de bieb. Daar werd de reserveringslijst voor de uitleen van telescopen enthousiast ingevuld.’ In meerdere vestigingen zijn telescopen toegevoegd aan de collectie. Bezoekers kunnen deze lenen om de sterren te bekijken. Vroeger kon je duizenden sterren aan de hemel zien, maar tegenwoordig zie je ze - vooral in de stad - veel minder goed. In het Waddengebied kun je gelukkig nog wel donkerte ervaren en sterren zien. Maar als er niets gebeurt, dan verdwijnt deze bijzondere ervaring ook hier langzaam maar zeker en kun je de Melkweg nergens in Nederland meer zien. Daarom werken de Natuur- en Milieufederaties van Groningen, Fryslân en Noord-Holland, de Rijksuniversiteit Groningen, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Waddenvereniging samen aan het programma Donkerte van de Wadden. Door bewoners en toeristen de kracht, pracht en waarde van het donker te laten ervaren en beleven, willen zij de bewustwording over de noodzaak van het behoud van de duisternis vergroten.

Vakantielezen

De hele zomer lang konden kinderen in alle bibliotheken een speurtocht doen. Wie met het goede antwoord bij de balie kwam, kon een mooie schelp uitzoeken. Deze twee dames op Ameland waren heel blij met hun prijs. Met vakantielezen besteden we voor de vakantie op basisscholen extra aandacht aan lezen en informeren we ook ouders over het voorkomen van de ‘leespauze’. Uit onderzoek blijkt dat het leesniveau van kinderen achteruitgaat als ze in de vakantie weinig lezen. Vooral voor beginnende lezers is het belangrijk dat ze tijdens de zomervakantie blijven oefenen en geen ‘leespauze’ nemen. Kinderen krijgen in de vakantie extra boeken mee en in de bibliotheek is een leuke speurtocht.

Jaarrekening

2024

1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2024 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2023	PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
	€	€		€	€
Vaste activa			**Eigen vermogen**		
Materiële vaste activa (1)	500.309	578.692	Algemene reserves (5)	403.766	311.912
Financiële vaste activa (2)	14.974	14.974	Bestemmingsreserves (6)	899.578	1.029.460
	515.283	**593.666**		**1.303.344**	**1.341.372**
Vlottende activa			**Vreemd vermogen**		
Vorderingen (3)	174.199	346.422	Voorzieningen (7)	9.890	8.916
Liquide middelen (4)	2.416.442	2.470.782	Kortlopende schulden (8)	1.792.690	2.060.582
	2.590.641	**2.817.204**		**1.802.580**	**2.069.498**
Totaal activa	**3.105.924**	**3.410.870**	**Totaal passiva**	**3.105.924**	**3.410.870**

1.2 EXPLOITATIEREKENING 2024

OMSCHRIJVING	REALISATIE 2024	BEGROTING 2024	REALISATIE 2023
	€	€	€
Baten			
Subsidies (9)	4.433.664	4.425.880	4.309.557
Bibliotheekopbrengsten (10)	529.444	540.290	523.501
Specifieke dienstverlening (11)	403.951	417.055	352.675
Diverse baten (12)	6.128	2.750	13.532
Projectbaten (13)	1.371.707	467.229	652.768
Totaal baten	**6.744.894**	**5.853.204**	**5.852.033**
Lasten			
Personeel (14)	2.730.434	2.834.367	2.785.789
Bestuur en organisatie (15)	151.870	154.137	135.243
Huisvesting (16)	1.117.533	1.215.773	1.085.091
Afschrijvingen (17)	129.565	141.764	130.221
Administratie (18)	166.747	151.664	136.623
Transport (19)	9.228	18.706	8.902
Automatisering (20)	158.920	118.602	109.481
Collectie en media (21)	751.671	663.348	638.005
Specifieke kosten (22)	161.780	167.953	120.793
Overige kosten (23)	1.260	10.886	524
Projectkosten (24)	1.426.649	467.229	698.782
Totaal lasten	**6.805.657**	**5.944.429**	**5.849.454**
Bedrijfsresultaat	**-60.763**	**-91.225**	**2.579**
Rentebaten (25)	22.735	12.500	12.086
Rentelasten (26)	0	0	0
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	**-38.028**	**-78.725**	**14.665**
Bijzondere baten (27)	0	0	0
Bijzondere lasten (28)	0	0	0
Resultaat boekjaar	**-38.028**	**-78.725**	**14.665**
Onttrekking aan reserves/fondsen	-177.529	-78.825	-19.600
Toevoeging aan reserves/fondsen	139.501	0	34.264
Resultaatbestemming	**-38.028**	**-78.825**	**14.665**

1.3 RESULTAATBESTEMMING 2024

OMSCHRIJVING	REALISATIE 2024	BEGROTING 2023	REALISATIE 2023
	€	€	€
Algemene reserves			
Mutatie algemene reserve	91.854	-78.825	-19.100
	91.854	**-78.825**	**-19.100**
Bestemmingsreserves			
Mutatie reserve groot onderhoud	-28.700	0	0
Mutatie reserve inrichting/automatisering	-89.129	0	-500
Mutatie reserve bibliothekennetwerk Achtkarspele	-3.750	0	0
Mutatie reserve personeel	-8.303	0	34.264
	-129.882	**0**	**33.764**
Totaal resultaatbestemming	**-38.028**	**-78.825**	**14.665**

1.4 KASSTROOMOVERZICHT (volgens de indirecte methode)

OMSCHRIJVING	2024	2023
	€	€
Bedrijfsresultaat	-60.763	2.579
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	129.565	130.221
Mutaties voorzieningen	974	180
Mutaties in werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	172.223	-183.842
Mutatie kortlopende schulden	-267.892	469.386
Intrest		
Ontvangen rente	22.735	12.086
Betaalde rente	0	0
Kasstroom uit operationele activiteiten	**-3.158**	**430.610**
Investeringen in materiële vaste activa	-54.182	-86.564
		-14.974
Desinvesteringen van materiële vaste activa	3.000	1.055
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-51.182**	**-100.483**
Opgenomen langlopende schulden	0	0
Aflossingen langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**0**	**0**
Mutatie geldmiddelen	**-54.340**	**330.127**

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voornaamste activiteiten
De stichting is statutair gevestigd te Franeker.

De stichting heeft ten doel in de gemeenten Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân, Harlingen, Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke openbare bibliotheken op te richten en in stand te houden voor het beschikbaar stellen van media en informatie aan een ieder.

Toegepaste standaarden
De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Vergelijkende cijfers
De vergelijkende cijfers 2023 zoals opgenomen in de jaarrekening 2024 zijn gelijk aan de cijfers 2023 volgens de vastgestelde jaarrekening 2023. Er zijn geen correcties doorgevoerd.

Continuïteit
Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Op grond van de huidige financiële situatie en de vooruitzichten voor de komende jaren wordt geen risico op discontinuïteit verondersteld.
De stichting beschikt over een gezonde financiële positie. De solvabiliteit bedraagt per 31 december 2024 41,96% en de current ratio is 1,45. Beide kengetallen worden als goed tot zeer goed beoordeeld. Dit betekent dat de stichting in staat is om zowel op korte als lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
Daarnaast beschikt de stichting over een stabiele inkomstenbasis. De structurele subsidies van de negen gemeenten in het werkgebied zijn meerjarig toegezegd in de gezamenlijke subsidieovereenkomst en vormen daarmee een solide financiële pijler. Voor 2025 zijn de subsidiebedragen reeds vastgelegd in de begrotingen van de betrokken gemeenten, inclusief een indexering van 4%. Ook in de daaropvolgende jaren wordt een voortzetting van deze structurele ondersteuning verwacht, mede gezien het belang van bibliotheekvoorzieningen in het lokale en provinciale beleid.
Gelet op de combinatie van gezonde kengetallen, voldoende liquide middelen, een toereikend eigen vermogen en stabiele subsidierelaties, zijn er op dit moment geen aanwijzingen die duiden op een risico voor de continuïteit van de stichting.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen
De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaat-bepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt, wanneer een

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico’s zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Gebruik van schattingen
De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten
Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd indien de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Indien sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen, terreinen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Onderhanden projecten
In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project en andere externe kosten die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), begrepen.

De toerekening van opbrengsten en kosten op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode) per balansdatum. Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten als last verwerkt.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Algemene reserve/ egalisatierekening
Reserve waarin het resultaat na resultaatbestemming wordt gemuteerd. Het betreft in beginsel een vrije reserve, eventuele beperkingen kunnen zijn opgelegd door de subsidieverstrekker in de subsiedievoorwaarden. Hiertoe wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserve
Reserve waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven door het bestuur van de bibliotheek. Dotaties aan en onttrekkingen uit deze reserves vindt plaats door middel van resultaatbestemming. De beperkte doelstelling van de reserve wordt uiteengezet in de toelichting op de balans.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bestemmingsfonds
Reserve waaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door derden. Dotaties aan en onttrekkingen uit deze reserves vindt plaats door middel via resultaatbestemming.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de stichting zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden ingeschat. Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum. Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouw-baar kunnen worden bepaald.

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden toegekend en de stichting zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden worden zijn verantwoord als subsidie opbrengsten. Subsidies ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op het geïnvesteerde bedrag. De vooruitontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen en worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Overige opbrengsten

De overige opbrengsten bestaan voor een groot deel uit ontvangen contributies en telaatgelden. De opbrengsten worden verantwoord naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de exploitatierekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenlasten

De pensioenverplichtingen aan de werknemers zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds “Pensioenfonds Openbare Bibliotheken”. Het betreft een middelloonregeling, waarbij het pensioen afhankelijk is van het salaris en het aantal deelnemersjaren. Als de financiële middelen van het pensioenfonds het toelaten, wordt het pensioen jaarlijks geïndexeerd. De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken bedraagt per balansdatum 133,1%. De over het boekjaar verschuldigde premie wordt ten laste van het resultaat gebracht. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Verder wordt beoordeeld of er naast de premie andere verplichtingen zijn uit toezeggingen aan werknemers. In dat geval wordt een voorziening opgenomen.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De Stichting heeft per balansdatum geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds. Voor pensioenfondsen gelden financiële regels. Daarin zijn eisen opgenomen waaraan onze financiële positie moet voldoen. Gedurende 2024 was de beleidsdekkingsgraad van 133,1% een stuk hoger dan het vereiste niveau van 104,2% en had het pensioenfonds voldoende buffers om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. De totale pensioenpremie bleef met 20,7% in 2024 gelijk aan die van 2023. Het werknemersdeel van de pensioenpremie steeg in 2024 van 8,19% naar 8,41%. Voor de eerste helft van 2025 blijft de totale pensioenpremie op de 20,7%, het werknemersdeel stijgt wel naar 8,53%. Het opbouwpercentage ouderdomspensioen steeg in 2024 van 1,63% naar 1,738%. In 2025 blijft dit percentage 1,738%. De nieuwe pensioenregeling start naar verwachting op 1 juli 2025. De pensioenpremie wordt dan 32,8% van de pensioenslagnorm. Dit lijkt een enorme stijging, maar door een andere manier van omgaan met de franchise zal de premie overeenkomen met de eerdergenoemde 20,7%.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases
Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toerekening per gemeente

Baten en lasten die direct toerekenbaar zijn aan een gemeente worden toegerekend aan de betreffende gemeente. Baten en lasten van overhead, educatie, marketing/communicatie en backoffice worden toegerekend op basis van inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten.

Verantwoording van gerelateerde projecten binnen dezelfde gemeente
Binnen de gemeente worden projecten die inhoudelijk of functioneel met elkaar zijn gerelateerd in enkele gevallen als één geheel verantwoord. Eventuele mutaties die van invloed zijn op de financiële positie of resultaten van deze projecten, worden in overleg met de directie/bestuur (D/B) en de subsidiegever vastgesteld en verwerkt in de jaarrekening. Dit beleid waarborgt een juiste en volledige weergave van de financiële samenhang tussen projecten binnen de gemeente.

Bepaling van projecttarieven
De tarieven die aan projecten worden toegerekend, worden berekend op basis van de loonkosten van de betreffende projectmedewerker(s). Deze loonkosten worden verhoogd met een opslagpercentage ten behoeve van de algemene bedrijfsvoering. Deze opslag is bedoeld om indirecte kosten, zoals administratie en overige overhead te dekken. De tarieven worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast om een realistische en kostendekkende doorbelasting te waarborgen.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Grondslag voor projecturenregistratie en -verantwoording

De stichting hanteert voor projecten een systematiek waarbij vooraf een projectbegroting wordt opgesteld, waarin de benodigde inzet van medewerkers wordt geschat. De voortgang van de projecten wordt periodiek gemonitord door de projectleider, teamleden en de controller. De daadwerkelijk bestede uren worden per kwartaal geëvalueerd en vastgesteld op basis van deze monitoring en gesprekken binnen het projectteam. Vervolgens worden deze uren verwerkt in de projectadministratie. Deze werkwijze borgt dat de verantwoording van projecturen consistent en controleerbaar plaatsvindt. Eventuele afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting worden tijdig gesignaleerd en waar nodig bijgestuurd.

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

1. Materiële vaste activa

	MVA in uitvoering	gebouwen & grond	inrichting & inventaris	automatisering	wagenpark	Totaal
	€	€	€		€	€
Boekwaarde per 31-12-2023						
Aanschaffingswaarde	3.000	0	1.712.109	581.199	34.700	2.331.008
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	-1.248.813	-499.733	-3.770	-1.752.316
	3.000	**0**	**463.296**	**81.466**	**30.930**	**578.692**
Mutaties						
Investeringen	7.745	0	38.898	7.539	0	54.182
Desinvesteringen	-3.000	0	0	0	0	-3.000
Afschrijvingen	0	0	-96.673	-28.782	-4.110	-129.565
Boekwinst	0	0	0	0	0	0
	4.745	**0**	**-57.775**	**-21.243**	**-4.110**	**-78.383**
Boekwaarde per 31-12-2024						
Aanschaffingswaarde	7.745	0	1.751.007	588.738	34.700	2.382.190
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	-1.345.486	-528.515	-7.880	-1.881.881
	7.745	**0**	**405.521**	**60.223**	**26.820**	**500.309**
Afschrijvingspercentages	0%	3,33%	10%	20%	12,50%	

Er is in 2024 geïnvesteerd in inventaris (o.a. De Westereen) en vervanging van ICT-apparatuur voor diverse vestigingen.

2. Financiële vaste activa

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Waarborgsommen		
Borg huur pand Buitenpost	14.974	14.974
	14.974	**14.974**

3. Vorderingen

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Handelsdebiteuren		
Debiteuren	34.138	143.324
	34.138	**143.324**

Het saldo debiteuren is sterk gedaald in 2024. Het saldo was in 2023 hoger doordat een groot aantal facturen niet tijdig zijn verstuurd i.v.m. interne problemen bij het administratiekantoor Fers.

Belastingen en premies SV		
Te vorderen BTW	88.703	92.341
	88.703	**92.341**

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

Overige vorderingen		
Onderhanden projecten	0	1.366
Overige vorderingen en overlopende activa	51.358	109.391
	51.358	**110.757**
Totaal vorderingen	**174.199**	**346.422**

Er zijn geen vorderingen met een looptijd langer dan een jaar. Een voorziening voor vermoedelijke oninbaarheid van debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

4. Liquide middelen	**31-12-2024**	**31-12-2023**
	€	€
Banktegoeden	2.416.215	2.470.426
Kassen bibliotheken	220	252
Gelden onderweg	8	104
	2.416.443	**2.470.782**

De banktegoeden worden gehouden bij de Rabobank, de ABN AMRO en bij ING en staan vrij ter beschikking.

5. Algemene reserves

	31-12-2023	onttrekking	toevoeging	herbest.	31-12-2024
	€	€	€	€	€
Algemene reserves	311.912	-25.975	0	117.829	403.766
	311.912	**-25.975**	**-21.875**	**117.829**	**403.766**

Alle bestemmingsreserves van de gemeenten zijn herbestemd met uitzondering van de herbestemmingsreserve van de gemeente Achtkarspelen. Die wordt aangewend voor herinrichting nieuwe bibliotheek Buitenpost.

6. Bestemmingsreserves

	31-12-2023	onttrekking	toevoeging	herbest.	31-12-2024
	€	€	€	€	€
Reserve groot onderhoud St.-Annaparochie	13.800	0	0	-13.800	0
Reserve groot onderhoud Terschelling	14.900	0	0	-14.900	0
Reserve afschrijving inr./autom. Ameland	32.858	0	0	-32.858	0
Reserve afschrijving inr./autom. Buitenpost	56.271	0	0	-56.271	0
Reserve bibliothekennetwerk Achtkarspelen	493.763	-3.750	0	0	490.013
Personeelsreserve	417.868	-29.975	21.672	0	409.565
	1.029.460	**-33.725**	**21.672**	**-117.829**	**899.578**

Bestemmingsreserves groot onderhoud
De bestemmingsreserves groot onderhoud zijn bedoeld om de afschrijving van toekomstige grootschalige onderhoudskosten mee te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve inrichting/automatisering
De bestemmingsreserves inrichting/automatisering zijn bedoeld ter dekking van de afschrijving van toekomstige

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

grootschalige investeringen in de inrichting en of de automatisering.

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

Bestemmingsreserves bibliothekennetwerk Achtkarspelen
De bestemmingsreserve bibliothekennetwerk Achtkarspelen is bestemd voor investeringen in het bibliothekennetwerk in de gemeente Achtkarspelen, waaronder de toekomstige investering in de inrichting van de nieuwe bibliotheek in de nieuw te bouwen scholengemeenschap in Buitenpost.

Bestemmingsreserves personeel
De bestemmingsreserves personeel zijn bedoeld om kosten ontstaan door langdurig ziekteverzuim en kosten door uitdiensttredingen op te vangen. Voor een adequate hoogte van de bestemmingsreserves personeel wordt een reserve van 15% van de totale personeelskosten aangehouden.

7. Voorzieningen

	31-12-2023	onttrekking	toevoeging	31-12-2024
	€	€	€	€
jubilea	8.916	0	974	9.890
	8.916	**0**	**974**	**9.890**

Een onttrekking aan de voorziening jubilea betreft uitbetalingen dienstjubilea. Een toevoeging betreft de herberekende verplichting.

8. Kortlopende schulden	**31-12-2024**	**31-12-2023**
	€	€
Crediteuren		
Crediteuren	190.606	369.777
	190.606	**369.777**
Te betalen personeelskosten		
Te betalen netto salarissen	14.229	15.387
Vakantiegeldrechten	112.901	103.782
Verlofrechten	127.068	97.125
Te betalen loonheffing en sociale lasten	108.198	110.360
Te betalen pensioenlasten	95.129	55.026
Overige personeelskosten	0	1.478
	457.525	**383.158**
Overige schulden		
Nog te betalen bedragen	6.695	53.715
Vooruitontvangen contributies	330.903	330.431
Vooruitontvangen baten	768.275	888.204
Deposito's	4.700	3.559
Overige schulden en overlopende passiva	33.986	31.738
	1.144.559	**1.307.647**
Totaal kortlopende schulden	**1.792.690**	**2.060.582**

Overlopende passiva heeft betrekking op nog te ontvangen facturen. Dit betreffen facturen welke in het volgende boekjaar worden ontvangen maar waarvan de kosten betrekking hebben op het verslagjaar.

1.7 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

omschrijving	type verplichting	bedrag per jaar	einddatum	opzegtermijn
St.-Annaparochie	huur	€ 50.185	1 november 2027	6 maanden
Franeker	huur	€ 91.101	1 januari 2029	1 jaar
Dronryp	huur	€ 10.326	onbepaalde tijd	2 maanden
Harlingen	huur	€ 112.042	1 januari 2029	1 jaar
Buitenpost	huur	€ 52.821	30 november 2026	1 jaar
Surhuisterveen	huur	€ 54.884	onbepaalde tijd	3 maanden
De Westereen	huur	€ 65.632	31 december 2026	1 jaar
Dokkum	huur	€ 103.330	1 december 2027	1 jaar
Kollum	huur	€ 48.905	31 augustus 2029	1 jaar
Terschelling	huur	€ 53.669	1 januari 2030	1 jaar
Vlieland	huur	€ 8.503	1 december 2025	3 maanden
Nes	huur	€ 40.679	31 december 2029	geen
Schiermonnikoog	huur	€ 24.000	onbepaalde tijd	1 jaar
Hallum	huur	€ 27.444	30 september 2028	1 jaar
BNP/Ricoh	lease multifunctionals	€ 16.920	1 mei 2026	geen
Kia personenauto	operational lease	€ 10.240	23 november 2027	geen
Fers	dienstverlening financieel	€ 87.610	31 december 2025	6 maanden
Fers	dienstverlening ICT	€ 73.733	31 december 2025	3 maanden
Totaal verplichtingen		**€ 932.024**		

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

9. Subsidies	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Gemeentelijke subsidies			
Exploitatiesubsidie Waadhoeke	1.072.860	1.072.860	1.041.612
Exploitatiesubsidie Harlingen	444.090	444.090	431.155
Exploitatiesubsidie Achtkarspelen	647.622	647.622	628.759
Exploitatiesubsidie Dantumadiel	437.887	427.587	415.133
Exploitatiesubsidie Noardeast-Fryslân	1.049.778	1.049.778	1.025.507
Exploitatiesubsidie Terschelling	204.623	204.623	198.663
Exploitatiesubsidie Vlieland	56.516	56.516	54.870
Exploitatiesubsidie Ameland	143.677	143.677	139.492
Exploitatiesubsidie Schiermonnikoog	96.659	96.659	93.844
	4.153.712	**4.143.412**	**4.029.035**
Overige subsidies			
Specifieke uitkering Digitale Inclusie (IDO)	167.202	167.201	167.852
Vliegwielbudgetten	65.500	90.000	0
Bildts Documentatie Centrum	8.600	8.600	8.600
Specifieke gemeentelijke subsdies	35.550	10.617	88.963
Koninklijke Bibliotheek	1.600	0	7.867
Overige subsidieverstrekkers	1.500	6.050	7.240
	279.952	**282.468**	**280.522**
Totaal subsidies	**4.433.664**	**4.425.880**	**4.309.557**

De gemeentelijke subsidies worden verkregen via de gemeenten waarin de bibliotheken actief zijn. De gemeentelijke subsidies hebben een structureel karakter. Voor het verkrijgen van deze subsidies gelden een aantal belangrijke voorwaarden:

- Subsidies moeten worden besteed aan activiteiten waarvoor de subsidies zijn aangevraagd.
- Achteraf moet een overzicht van de activiteiten die zijn uitgevoerd worden toegestuurd.
- Achteraf moet een overzicht van de inkomsten en uitgaven (financieel verslag) worden toegestuurd.
- Achteraf moet een balans met toelichting van het afgelopen tijdvak worden ingestuurd.
- Achteraf moet een accountantsverklaring van een onafhankelijk accountant worden toegestuurd.
- Het gaat hier om een controleverklaring als bedoeld in art. 393 lid 1 boek 2 Burgerlijk Wetboek.

De exploitatiesubsidies zijn t/m 2023 vastgesteld.

De overige subsidies hebben betrekking op subsidies met een voornamelijk een incidentieel karakter. Dit zijn subsidies die vanuit overheidsinstanties beschikbaar worden gesteld voor een bepaalde periode en een bepaald doel zoals vliegwielbudgetten en subsidies voor culturele activiteiten.

10. Bibliotheekopbrengsten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Contributies	512.989	523.390	507.582
Overige bibliotheekopbrengsten	16.455	16.900	15.919
	529.444	**540.290**	**523.501**

De opbrengsten uit contributies waren hoger dan begroot. Dit komt door minder afname van leden dan verwacht.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

11. Specifieke opbrengsten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Opbrengst dienstverlening bedrijven	73.189	81.442	69.520
Opbrengst dienstverlening scholen	231.754	224.047	163.550
Verhuur	83.992	93.684	102.894
Overige specifieke opbrengsten	15.016	17.882	16.711
	403.951	**417.055**	**352.675**

De opbrengsten uit de dienstverlening aan bedrijven (ING servicepunten) waren lager dan begroot maar hoger dan in 2023. De opbrengsten uit de verhuur zijn lager t.o.v. 2023. De overige specifieke opbrengsten zijn ongeveer gelijk aan 2023.

12. Diverse baten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Overige baten	6.128	2.750	13.532
	6.128	**2.750**	**13.532**

De diverse baten zijn hoger uitgevallen door een niet begrote bijdrage sponsoring.

13. Projectbaten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Projectbaten	1.371.707	467.229	652.768
	1.371.707	**467.229**	**652.768**

De projectbaten waren hoger dan begroot. De projectbaten hebben een incidenteel karakter en worden door zowel overheden als stichtingen verstrekt. Daarnaast is bij sommige projecten sprake van co-financiering. Dit betekent dat de bibliotheek ook een bijdrage levert aan het project uit de eigen reserves. De projectbaten zijn naar rato van de voortgang van de projecten geboekt. Bij projectkosten (23) worden de projectbaten gespecificeerd.

14. Personeel	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Lonen en salarissen	2.450.192	2.180.909	2.223.162
Ontvangen ziekengeld en overige uitkeringen	-55.852	-9.492	-17.682
Sociale lasten	477.141	376.518	402.271
Pensioenlasten	371.672	328.432	336.568
Overige personeelskosten	463.691	340.290	348.859
Doorberekende personeelskosten	-976.410	-382.290	-507.389
	2.730.434	**2.834.367**	**2.785.789**
FTE	51,0	49,6	46,4

De personeelskosten zijn nagenoeg conform begroting. De hogere lonen en salarissen worden doorberekend aan de projecten. De overige personeelskosten zijn hoger door extra niet begrote inzet op het gebied van HRM. De gemiddelde FTE zijn in de vergelijkende cijfers van 2023 aangepast.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

15. Bestuurskosten	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Publiciteit/voorlichting	105.842	88.723	82.508
Contributies	18.455	18.252	18.284
Accountantskosten	14.000	14.088	13.450
Onderzoek betreffende organisatie	4.673	8.912	12.475
Overige bestuurskosten	8.900	24.162	8.526
	151.870	**154.137**	**135.243**

De bestuurskosten zijn nagenoeg conform begroting. De hogere kosten voor publiciteit worden gecompenseerd door de lagere overige bestuurskosten.

16. Huisvesting	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Huur	702.613	798.156	742.217
Servicekosten	100.118	55.476	60.652
Onderhoud	37.726	42.077	21.641
Schoonmaak	114.059	110.675	112.408
Gas, water en elektra	120.860	167.398	114.527
Belastingen	14.761	15.198	12.674
Overige huisvestingskosten	27.396	26.793	20.972
	1.117.533	**1.215.773**	**1.085.091**

De huisvestingskosten zijn lager dan begroot, doordat de energiekosten een stuk lager zijn dan verwacht als gevolg van de gedaalde energieprijzen. De bibliotheek heeft energiecontracten met variabele tarieven. Daarnaast is de huurprijs van het pand in Harlingen met terugwerkende kracht per 1-1-2023 verlaagd; het souterrain is uit de huurberekening gehaald vanwege vochtproblemen.

17. Afschrijvingen	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Afschrijvingskosten inrichting en inventaris	96.673	108.532	97.452
Afschrijvingskosten automatisering	28.782	29.122	28.944
Afschrijvingskosten wagenpark	4.110	4.110	3.825
	129.565	**141.764**	**130.221**

De afschrijvingen zijn lager uitgevallen dan begroot. Er zijn minder investeringen dan begroot uitgevoerd

18. Administratie	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Kopieerapparaten	22.175	21.163	22.152
Kantoorbenodigdheden	11.089	8.667	8.236
Porti/vrachtkosten	13.844	15.436	10.420
Telefonie	22.151	17.112	16.034
Administratiekosten	89.222	80.294	69.808
Overige administratiekosten	8.266	8.992	9.973
	166.747	**151.664**	**136.623**

De kosten van de administratie zijn hoger uitgevallen als gevolg van de gestegen prijzen c.q. tarieven

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

19. Transport	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Kosten wagenpark	9.115	18.706	8.752
Overige transportkosten	113	0	150
	9.228	**18.706**	**8.902**

De kosten van transport zijn lager dan begroot doordat er in de begroting rekening werd gehouden met hogere brandstof- en leasekosten.

20. Automatisering	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Onderhoud/reparatie	83.523	52.443	51.048
Licenties	46.317	52.532	40.537
Contributie inning	8.318	5.008	9.162
Overige automatiseringskosten	20.762	8.619	8.734
	158.920	**118.602**	**109.481**

De kosten van de automatisering zijn een stuk hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere tarieven en aanschaf van niet geactiveerde automatiseringsapparatuur.

21. Collectie en media	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Boeken en andere media	543.326	463.248	429.436
Leenrechtvergoeding	111.243	114.100	112.177
Tijdschriften en dagbladen	62.076	54.500	66.423
Overige kosten collectie en media	35.026	31.500	29.969
	751.671	**663.348**	**638.005**

De kosten van collectie en media zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat er meer boeken zijn aangeschaft dan begroot.

22. Specifieke kosten	2024	BEGROTING	2023
	€	€	€
Kosten activiteiten bibliotheek	48.231	56.610	44.100
Kosten dienstverlening scholen	29.484	47.691	32.581
Kosten lokale campagnes	73.093	20.756	41.362
Overige specifieke kosten	10.972	42.896	2.750
	161.780	**167.953**	**120.793**

De specifieke kosten zijn lager dan begroot. De kosten voor lokale campagnes zijn fors hoger maar worden echter gecompenseerd door lagere kosten voor activiteiten, dienstverlening scholen en overige specifieke kosten.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

23. Overige kosten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Overige kosten	1.260	10.886	524
	1.260	**10.886**	**524**

24. Projectkosten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Projectkosten	1.426.649	467.229	698.782
	1.426.649	**467.229**	**698.782**

project	projectkosten	projectbaten	projectresultaat
	€	€	€
St.Wodant Dantumadiel	9.387	6.428	-2.959
Bibliotheek Hallum	27.444	27.444	0
Boekstartcoach Achtkarspelen	81.225	81.872	647
Codeschool	8.500	0	-8.500
Boekstart Noardeast-Fryslân/Dantumadiel 2020, 2021 en 2022	27.253	27.205	-48
Laaggeletterdheid Noardeast-Fryslân/Dantumadiel 2020, 2021 en 2022	44.567	44.567	0
DHP+	41.204	0	-41.204
Boekstart VVE/OAB Waadhoeke 2021/2022	2.074	2.074	0
Lokale Innovatie	30.903	30.350	-553
Taalplan Achtkarspelen	164.884	164.884	0
dBos Vlieland	34.659	30.649	-4.010
dBos Waadhoeke	58.170	63.053	4.883
Laaggeletterdheid Achtkarspelen	21.686	21.686	0
Boekstart VVE/OAB Waadhoeke 2023	33.792	33.789	-3
dBos Dantumadiel	24.051	24.043	-8
Voorleesexpres Noardeast-Fryslân	14.875	15.000	125
Taalondersteuning de Frissel	932	827	-105
Taalondersteuning Dantumadiel	5.712	5.712	0
Masterplan Basisvaardigheden	252.487	252.487	0
VVE Boekstart Noardeast-Fryslân + Dantumadiel 2023	61.643	60.480	-1.163
Laaggeletterdheid Noardeast-Fryslân + Dantumadiel 2023	9.473	9.473	0
Huiskamerbibliotheek Waadhoeke	34.643	34.643	0
Huiskamerbibliotheek Noardeast-Fryslân	32.742	32.742	0
Ferdjipping Taalbelied Frysk	6.250	2.500	-3.750
VVE en Laaggeletterdheid Dantumadiel 2024	58.865	58.865	0
VVE en Laaggeletterdheid Noardeast-Fryslân 2024	80.108	80.000	-108
VVE en OAB Waadhoeke 2024	115.702	115.290	-412
Nynke van Hichtum	5.659	7.887	2.228
Historische Verenigingen	10.247	10.247	0
dBos Simon Vestdijk Franeker	8.903	8.903	0
PRO Dokkum	5.000	5.000	0
Taalkamer Achtkarspelen	215	215	0
MBV II	113.393	113.393	0
	1.426.648	**1.371.708**	**-54.940**

De projectkosten waren gedeeltelijk begroot. Er zijn echter meer projecten uitgevoerd dan verwacht en daardoor zijn er ook meer projectkosten gemaakt. Deze projectkosten zijn direct aan de projecten doorberekend. De projectbaten zijn naar rato van de voortgang van de projecten geboekt. Een deel van de projectbaten zijn vooruitontvangen en als schuld op de balans opgenomen.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

25. Rentebaten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Rentebaten	22.735	12.500	12.086
	22.735	**12.500**	**12.086**

De rentebaten hebben betrekking op de ontvangen rente van de spaarrekeningen

26. Rentelasten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Rentelasten	0	0	0
	0	**0**	**0**

Er waren geen rentelasten omdat de banken niet langer negatieve rente berekenden

27. Bijzondere baten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Bijzondere baten	0	0	0
	0	**0**	**0**

Er waren geen bijzondere baten.

28. Bijzondere lasten	**2024**	**BEGROTING**	**2023**
	€	€	€
Bijzondere lasten	0	0	0
	0	**0**	**0**

Er waren geen bijzondere lasten.

1.9 VERANTWOORDING WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling, inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.	
Gegevens 2024	**J.J. Hellemans**
Functiegegevens	directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-09 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 33.949
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	€ 5.018
Subtotaal	**€ 38.967**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 77.667
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 38.967**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2024	**P.A.T. Schreuder**
Functiegegevens	directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 t/m 31-08
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 73.038
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	€ 9.420
Subtotaal	**€ 82.458**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 155.333
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 82.458**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2023	**P.A.T. Schreuder**
Functiegegevens	directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 99.228
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	€ 13.434
Subtotaal	**€ 112.662**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 112.662**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

1.9 VERANTWOORDING WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Gegevens 2024	**A. Schokker**
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12
Bezoldiging	
Bezoldiging	€ 3.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 34.950
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	**€ 0**
Bezoldiging	€ 3.000
overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2024	**P. van den Broek**
Functiegegevens	Secretaris Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12
Bezoldiging	
Bezoldiging	€ 2.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	**€ 0**
Bezoldiging	€ 2.400
overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2024	**H.C.G. van Asten**
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12
Bezoldiging	
Bezoldiging	€ 2.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	**€ 0**
Bezoldiging	€ 2.400
overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2024	**J.M. Algra**
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12
Bezoldiging	
Bezoldiging	€ 2.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	**€ 0**
Bezoldiging	€ 2.400
overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2024	**H. de Groot**
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12
Bezoldiging	
Bezoldiging	€ 2.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	**€ 0**
Bezoldiging	€ 2.400
overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

1.10 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die toelichting vereisen.

1.11 VASTSTELLING EN ONDERTEKENING

De bestuurder van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân statutair gevestigd in Franeker, heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld op 17 april 2025:

mevrouw J.J. Hellemans, directeur/bestuurder

De leden van de Raad van toezicht van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân statutair gevestigd in Franeker, hebben de jaarrekening 2024 goedgekeurd op 18 april 2024.

mevrouw A. Schokker, voorzitter

de heer P. van den Broek, secretaris

de heer J.M. Algra, lid

mevrouw H.C.G. van Asten, lid

de heer H. de Groot, lid

2.1 CONTROLEVERKLARING

BIJLAGE A - OVERZICHT RESERVES 2024

OMSCHRIJVING	31-12-2023	ONTREKKING	TOEVOEGING	31-12-2024
	€	€	€	€
Gemeente Waadhoeke				
Algemene reserve	54.369	-6.256	13.800	61.913
Reserve groot onderhoud St.-Annaparochie	13.800	-13.800	0	0
Reserve personeel	114.544	-8.393	6.069	112.220
	182.713	**-28.449**	**19.869**	**174.133**
Gemeente Harlingen				
Algemene reserve	27.313	-2.168	0	25.145
Reserve personeel	40.403	-2.908	2.102	39.597
	67.716	**-5.076**	**2.102**	**64.742**
Gemeente Achtkarspelen				
Algemene reserve	59.387	-3.769	56.271	111.889
Reserve inrichting/automatisering Buitenp.	56.271	-56.271	0	0
Reserve bibliothekennetwerk Achtkarsp.	493.763	-3.750	0	490.013
Reserve personeel	71.364	-5.036	3.641	69.969
	680.785	**-68.826**	**59.912**	**671.871**
Gemeente Dantumadiel				
Algemene reserve	48.235	-2.570	0	45.665
Reserve personeel	48.278	-3.447	2.492	47.323
	96.513	**-6.017**	**2.492**	**92.988**
Gemeente Noardeast-Fryslân				
Algemene reserve	108.397	-6.135	0	102.262
Reserve personeel	116.952	-8.213	5.939	114.678
	225.349	**-14.348**	**5.939**	**216.940**
Gemeente Terschelling				
Algemene reserve	16.847	0	25.883	42.730
Reserve groot onderhoud	14.900	-14.900	0	0
Reserve personeel	12.051	-869	628	11.810
	43.798	**-15.769**	**26.511**	**54.540**
Gemeente Vlieland				
Algemene reserve	-5.583	-15.699	0	-21.282
Reserve personeel	2.708	-240	173	2.641
	-2.875	**-15.939**	**173**	**-18.641**
Gemeente Ameland				
Algemene reserve	-22.470	18.962	0	-3.508
Reserve inrichting/automatisering	32.858	-32.858	0	0
Reserve personeel	9.318	-689	498	9.127
	19.706	**-14.585**	**498**	**5.619**
Gemeente Schiermonnikoog				
Algemene reserve	25.417	13.535	0	38.952
Reserve personeel	2.250	-180	130	2.200
	27.667	**13.355**	**130**	**41.152**
Totaal reserves	**1.341.372**	**-155.654**	**117.626**	**1.303.344**

de Bibliotheek
Noord Fryslân

ontdekdebieb.nl